

Vlaams
Parlement

vergadering **C237 – CUL26**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 17 mei 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over VRT-radio via middengolf - 2000 (2010-2011)	5
Vraag om uitleg van de heer Marcel Logist tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de gebrekkige ontvangst van Radio 2 Vlaams-Brabant aan de provinciegrens tussen Vlaams-Brabant en Limburg - 2058 (2010-2011)	7
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de aankondiging van de minister op de tweede Staten-Generaal van de Media om in 500.000 euro te voorzien voor diversiteitsprojecten in de mediasector - 2084 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de ondersteuning van diversiteitsprojecten in de mediasector - 2093 (2010-2011)	8
Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de toepassing van het Mediadecreet - 2091 (2010-2011)	13
Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de oprichting van het Media Innovatie Centrum - 2092 (2010-2011)	17
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de digitalisering en ontsluiting van krantenarchieven - 2094 (2010-2011)	21
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de financiering van Tournée Générale - 2109 (2010-2011)	

Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het toepassen van product placement bij het programma Tournée Générale

- 2144 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over financiering van televisieprogramma's op de VRT

- 2141 (2010-2011)

24

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over VRT-radio via middengolf - 2000 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, we weten dat Digital Audio Broadcasting (DAB) sinds 1993 digitale radio-uitzendingen mogelijk maakt. Ik moet eerlijk zeggen dat ik geen dagelijkse DAB-luisteraar ben, al heb ik wel zo'n toestel. Het klinkt in elk geval glashelder, dankzij een ruisvrije ontvangst met een digitaal radiotoestel, ook via mobiel internet en straks via internetradio in de auto.

Vandaag is internetradio voor de consument nog duur, en dan heb ik het nog niet over mobiele verbindingen via internationale telefoonproviders. Dat is nog veel duurder. Mobiel internet in het buitenland is voor de modale burger in feite onbetaalbaar en bovendien werkt het niet optimaal. De verbindingen zijn meestal te traag om via een pc of een smartphone te luisteren.

Minister, de middengolf reikt verder dan de FM-band en heeft nog steeds zijn bestaansredenen. De twee kanalen van Radio Vlaanderen zijn via middengolf en via het internet bereikbaar. Niet iedereen heeft toegang tot internet. Veel Belgen in het buitenland bevinden zich in een of andere pousada in Portugal, in de Provence of in het midden van Spanje, waar men nog nooit van internet heeft gehoord. Daarom heeft de FM-band zijn nut.

Het is belangrijk dat onze openbare omroep vooralsnog via de middengolf blijft uitzenden, zeker 's avonds wanneer de propagatievoorwaarden het ideaalst zijn, zoals de techneuten zeggen. De middengolfzender zou overdag eventueel uitgeschakeld kunnen worden, aangezien hij nauwelijks verder gaat dan de FM-zenders. Dat zou ook een enorme energiebesparing betekenen, minister. 's Avonds is 1512 kilohertz, de vroegere frequentie van Radio Vlaanderen Internationaal, wel meer dan 1000 kilometer buiten onze landsgrenzen goed te ontvangen.

Minister, wat zijn de plannen van de VRT voor de uitzendingen via middengolf? Ik weet dat het op het vlak van energie een niet te verwaarlozen kost is. Kunt u zich vinden in de overweging dat de VRT via middengolf nog enkel 's avonds zou uitzenden of waarom niet? Specialisten zeggen mij dat er overdag problemen zijn met de bereikbaarheid. Als je geen toegevoegde waarde creëert, maar wel zware energiekosten maakt, moet je die afweging maken. Wat zijn de huidige resultaten van de digitale radio-uitzendingen?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, ik schets eerst de achtergrond, aanvullend bij wat u hebt gezegd, mijnheer Decaluwe. De vorige Vlaamse Regering keurde op 29 februari 2008, en definitief op 11 april 2008, het besluit goed dat de middengolffrequenties 540, 1188 en 1512 kilohertz terugnam van de VRT. Dat gebeurde op basis van een verzoek van de VRT van 8 november 2007. De VRT zette de uitzendingen op die frequenties op 30 maart 2008 stop, maar behield de middengolfuitzending via de frequentie 927 kilohertz. Die frequentie op de middengolf bedient Vlaanderen en omstreken en neemt het volledige aanbod van Radio 1 over. Norkring België staat in voor de technische transmissie voor het omroepsignaal via de frequentie 927 kilohertz.

Mijnheer Decaluwe, u vraagt naar de intenties van de VRT zelf. Ik heb dat aan de VRT gevraagd. In de voorbereiding voor de besprekingen stelt zij de vraag of het opportuun en nodig is om die uitzendingen na 31 december 2011 verder te zetten. Er zijn volgens de VRT enkele nadelen verbonden aan middengolfuitzendingen. Het belangrijkste nadeel is de kwaliteit van de uitzendingen, ten opzichte van de alternatieve ontvangstmogelijkheden die er

nu zijn: FM, digitaal, internetradio en satelliet. Een tweede overweging van de VRT is dat juist omwille van die alternatieven de middengolfuitzendingen steeds minder werden beluisterd. In 2010 luisterden per dag gemiddeld 17.332 mensen naar die uitzendingen. Die cijfers heeft de VRT mij meegedeeld, op basis van gegevens van de eigen studiedienst. De VRT geeft ook aan, zoals u ook zegt, mijnheer Decaluwe, dat de kostprijs relatief hoog is in vergelijking met de bereikcijfers. De kostprijs is vooral hoog vanwege het hoge energieverbruik. De VRT geeft aan dat meer en meer openbare omroepen trouwens overgaan tot de stopzetting van de middengolfuitzendingen. Dat zijn dus de overwegingen die de VRT meebrengt naar de onderhandelingstafel.

Wat denk ik ervan? We kunnen vragen stellen bij de kostenefficiëntie. De totale operationele kosten zijn relatief hoog in vergelijking met het behaalde bereik en de geboden kwaliteit. Een eventuele besparing zou blijkbaar enkel kunnen worden gerealiseerd bij het compleet uitzetten van de zenders. Maar daarover ga ik meer informatie vragen. De VRT en Norkring zijn destijds een vaste vergoeding overeengekomen voor de technische distributie. Deze vergoeding zou integraal verschuldigd blijven, zelfs indien men uw voorstel zou uitvoeren om enkel 's avonds uit te zenden. Ik heb daarover dus wel meer informatie gevraagd en ik wil in alle openheid het gesprek met de VRT voeren, ook rekening houdend met wat hier in de commissie naar voren wordt gebracht.

Ik geef nog wat cijfers en resultaten. Met haar digitale radio-uitzendingen, zijnde de radionetten en -stromen Klara Continuo en MNM hits, bereikte de VRT in een periode van vier maanden van januari tot april 2011 bijna 56.000 luisteraars op dagbasis. Op maandbasis gaat het om 521.707 Vlamingen. Dat is 10,1 procent van alle Vlamingen die in een maand minstens 15 minuten via digitale radio naar een VRT-radionet zouden hebben geluisterd.

De officiële data van het Centrum voor Informatie over de Media (CIM) bevatten geen informatie op platformniveau. De VRT heeft wel informatie via de eigen PPM-metingen (Portable People Meter). Ik laat u daarover een tabel bezorgen. Ik zal u de dagbereikcijfers geven, uitgesplitst per platform. De VRT-radio heeft 3.200.247 luisteraars per dag voor het totaal van alle platformen. De FM-uitzendingen alleen hebben 3.159.698 luisteraars. De digitale radio-uitzendingen hebben 55.980 luisteraars. De VRT radio-livestream heeft volgens het PPM-onderzoek 61.078 luisteraars.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, ik dank u voor uw antwoord en de interessante cijfers. Ik ben niet ideaal geplaatst om te zeggen dat men dit of dat moet doen, maar 17.000 luisteraars is nog altijd een klein voetbalstadion vol. Men moet het wel afwegen tegenover de kostenefficiëntie in deze tijden waar, men toch beter iedere euro twee keer omdraait, zeker bij de VRT. De kostprijs is waarschijnlijk wel relatief hoog.

Ik ken de contracten met Norkring niet. Er zijn twee mogelijkheden. Ofwel zegt men dat men ermee stopt en betaalt men de vergoeding verder, wat misschien uiteindelijk een vorm van besparing zal zijn. Ofwel hernegotieert men de contracten met Norkring. Tegen het einde van het jaar en zeker voor de nieuwe beheersovereenkomst, moet er duidelijkheid zijn.

Minister, ik heb al vaak gezegd dat de problematiek van de frequenties op termijn een ijzerwinkel is. Het gaat zeer traag, om niet te zeggen dat het stilstaat. Ik ben ervan overtuigd dat het doorbreekt en dat de sleutel bij de radio in de wagen ligt. Als dat gebeurt, dan denk ik dat er veel dingen opgelost zullen zijn, maar er is niemand die exact kan voorspellen wanneer het zal gebeuren. In de toekomstige beheersovereenkomst moeten we met zulke dingen op een flexibele manier kunnen omgaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Marcel Logist tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de gebrekkige ontvangst van Radio 2 Vlaams-Brabant aan de provinciegrens tussen Vlaams-Brabant en Limburg - 2058 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist: Voorzitter, minister, collega's, de frequentie 93,7 Mhz van Radio 2 Vlaams-Brabant komt aan de provinciegrens tussen Vlaams-Brabant en Limburg meer dan eens zwak door, ook op gewone radio's zonder Radio Data Systeem (RDS), een systeem dat automatisch de zender met beste ontvangst detecteert. Daardoor gaan de luisteraars hier op zoek naar een betere ontvangst en komen zo, na enig zoekwerk, vanzelf terecht op de frequentie 97,9 Mhz, Limburg, die steeds goed doorkomt.

In het verleden, en nu spreken we over eind jaren 90, heb ik deze problematiek reeds aangekaart bij de VRT en de toenmalig bevoegde ministers, Eric Van Rompuy, toenmalig Vlaams minister van Media en Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media. De problemen manifesteerden zich toen in verschillende gemeenten, zoals Zoutleeuw, Tienen, Bierbeek, Lubbeek, Linter, Boutersem, Hoegaarden en zelfs delen van Leuven. De VRT was zich toen bewust van het probleem, maar kon het probleem niet verhelpen, omdat het grensgebied te ver van de zender in Sint-Pieters-Leeuw gelegen is, waardoor de ontvangst van de zender uit Genk krachtiger is. In Vlaanderen kon er maar vanuit vier plaatsen uitgezonden worden met grote vermogens, dit door het stringente Europees frequentieplan.

In de mate van het mogelijke probeerde men toen het ontvangstcomfort te verbeteren door het plaatsen van steunzenders, maar concreet werd dit vaak bemoeilijkt door het gebrek aan frequenties en de toenmalige sterker wordende eisen van de particuliere radio's. Het gebeurt niet altijd, maar bewoners uit de regio, liggende aan de provinciegrens van Vlaams-Brabant met Limburg, moeten soms noodgedwongen naar Radio 2 Limburg luisteren, omdat de ontvangst van Radio 2 Vlaams-Brabant op dat moment ontoereikend of gestoord is. De problemen doen zich daarenboven niet exclusief voor bij radio waarvan het RDS actief is.

Minister, kan er een oplossing komen voor inwoners van de bewuste grensregio, zodat ze de regionale omroep Vlaams-Brabant altijd minstens zo goed kunnen ontvangen als de Limburgse regionale omroep? Is de problematiek van het plaatsen van steunzenders ondertussen veranderd? Is het Europees frequentieplan versoepeld sinds eind jaren 90? Zijn er ondertussen nieuwe technieken voorhanden om de ontvangst van Radio 2 Vlaams-Brabant te verbeteren?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, de VRT weet dat er problemen zijn met de ontvangst van Radio 2 Vlaams-Brabant in de regio's die u hebt opgesomd. Om dit te verhelpen zouden er technische ingrepen moeten gebeuren. Dergelijke ingrepen impliceren extra kosten en die zijn op dit ogenblik nog niet gebudgetteerd bij de VRT.

Een mogelijke technische oplossing is de installatie van een FM-steunzender, waarvoor een bijkomende FM-frequentie nodig is. Die frequentie is in het huidige Vlaamse frequentieplan niet evident. Bovendien zal Norkring België, dat voor de VRT de technische distributie verzekert van haar radio- en televisiekanalen, in nieuwe zendapparatuur moeten investeren, wat uiteraard zal worden doorgerekend aan de VRT.

Een tweede technische oplossing is de installatie van een tweede Digital Audio Broadcasting-multiplex (DAB) waarop alle regionale zenders van Radio 2 zouden kunnen worden geplaatst. Het betreft hier een dure investering, die niet in verhouding staat tot het kleine aantal DAB-ontvangers dat in omloop is. Het is wel zo dat alle regionale versies van Radio 2

vandaag beschikbaar zijn via de internetradiospeler van de VRT. De inwoners van de bewuste grensregio kunnen op die manier Radio 2 Vlaams-Brabant beluisteren.

In het midden van de jaren 1990 heeft de VRT geïnvesteerd in bijkomende steunzenders in Leuven en Diest. De openbare omroep heeft op dit ogenblik geen plannen om nog andere steunzenders bij te plaatsen. De dekking voor Radio 2, die in de huidige beheersovereenkomst is opgelegd, wordt door de VRT behaald. Dat wil niet zeggen dat iedereen goed bediend wordt, maar de VRT geeft wel aan dat aan die performantiemaatstaven wordt beantwoord.

Het Europese FM-frequentieplan van 1984 en de al aangebrachte nationale en internationale wijzigingen hieraan zijn onderhevig aan de bepalingen van het akkoord van Genève van 1984. Dat akkoord is nog niet herzien, de regels uit dat akkoord zijn dus in vergelijking met de voorbije jaren nog niet versoepeld.

Voor de vraag naar het voorhanden zijn van nieuwe technieken moet ik verwijzen naar mijn antwoord op de vorige vraag. Er zijn alternatieve technieken voor de FM-distributie, bijvoorbeeld Digital Radio Mondiale (DRM), een soort digitale AM. Volgens de informatie waarover de VRT beschikt, bestaan hiervoor bijna geen ontvangers. Daarnaast vereist deze technologie grote investeringen, die niet in verhouding staan tot het aantal ontvangers. Gezien het geringe succes van DAB is dit voor de VRT niet realistisch en opportuun. Zeer weinig luisteraars hebben hiervoor de ontvangstapparatuur.

Het internet is het meest voor de hand liggende alternatief. Daarop zijn alle regionale versies beschikbaar. Maar als een gebruiker continu dit aanbod via het internet beluistert, bereikt hij of zij sneller de limieten van zijn of haar internetabonnement en moet hij of zij bijbetalen. Dat is ook een probleem. Er is dus via internet wel een technische oplossing, maar die kan financiële consequenties hebben. Dat is niet ideaal.

Daar staan we vandaag. Ik ben mij ervan bewust dat u vermoedelijk niet tevreden zult zijn met het antwoord.

De voorzitter: De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist: Minister, u zegt het al: het antwoord is niet bevredigend. Het probleem bestaat al jaren. Het heeft vooral te maken met die steunzenders. Ik hoop dat men er de nodige aandacht aan besteedt en dat men ervoor zorgt dat die steunzenders dichterbij ons worden gebracht zodat wij Radio 2 Vlaams-Brabant goed kunnen ontvangen. Minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de aankondiging van de minister op de tweede Staten-Generaal van de Media om in 500.000 euro te voorzien voor diversiteitsprojecten in de mediasector - 2084 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de ondersteuning van diversiteitsprojecten in de mediasector - 2093 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, we weten dat diversiteit voor uw beleid een zeer belangrijk punt is. We konden dat lezen in uw beleidsnota en beleidsbrief. Wij hebben dat ook gemerkt tijdens het debatje dat we hebben gevoerd, onder meer in de plenaire vergadering, over de streefcijfers voor diversiteit op de VRT.

Ik ben op dit ogenblik voorlopig toch wel enigszins gerustgesteld over de manier waarop de VRT met die diversiteitsstreefcijfers omgaat. Uit uw antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Verstrepen blijkt dat die streefcijfers op dit ogenblik niet worden gehaald. Dat doet mij vermoeden – en ik hoop het – dat de VRT de maatstaven om personeel aan te werven niet heeft versoepeld. Dat zou een van de redenen zijn voor het feit dat men de diversiteitsstreefcijfers niet haalt. Ik ben enigszins gerustgesteld dat het niet tot een positieve discriminatie is gekomen. Ik hoop dat het zo blijft.

Aan de andere kant hebben we op de tweede Staten-Generaal van de Media gehoord dat u nog bijkomende inspanningen wilt doen om de diversiteit in de hele mediasector een impuls te geven. U maakt daar 500.000 euro voor vrij. U gaat dit bedrag verdelen over projecten die diversiteit in de mediasector bevorderen. U stelde dat projecten die bijdragen tot diversiteit op de werkvloer, in het aanbod of in het bereik, in aanmerking zullen worden genomen.

Minister, ik blijf dit nog altijd een kunstmatige aanpak van dit probleem vinden. Ik denk dat je hier niet te sturend mag optreden. Met het oog op het verkrijgen van diversiteit op de werkvloer in de media, zowel bij de VRT als in de gehele sector, zeker als het gaat om diversiteit voor allochtonen, ligt de sleutel nog altijd in het onderwijs. Dat is een belangrijkere sleutel om allochtonen te integreren en ervoor te zorgen dat ze inderdaad klaar zijn om dergelijke jobs in te vullen in de mediasector. U vergist zich als u de prioriteit in de mediasector zelf legt. U zegt dat de werkgever voor diversiteit moet zorgen. Volgens mij moeten de kansengroepen ervoor zorgen dat ze gekwalificeerd genoeg zijn om die jobs in te vullen.

De overheid moet ook niet de diversiteit in de beeldvorming opleggen. De mediasector zelf moet kiezen wat er op het scherm komt. In nieuws en in beeldvorming in de nieuwsuitzendingen kan er niet worden ingegrepen vanwege de vereisten van objectiviteit en onpartijdigheid. Ik heb wat problemen met het opleggen van zaken en het sturen van de diversiteit, te meer omdat de mediasector zelf toch de nodige keuzevrijheid moet hebben over wie ze aannemen, wat ze op het scherm brengen, wat ze in programma's brengen en dergelijke meer.

Minister, de aankondiging op de tweede staten-generaal heeft vooral mijn interesse gewekt hoe een en ander zal verlopen. Vanuit welke begrotingspost wordt het budget voor diversiteit vrijgemaakt? De volgende vraag is veel belangrijker: aan welke objectieve maatstaven moeten de projecten beantwoorden die u wilt ondersteunen? Kunnen alle media daar een beroep op doen, zowel de geschreven als de audiovisuele media? Wie oordeelt er over het toekennen van de subsidie? Is dat het kabinet of iemand anders? Ik weet dat niet. Ik had dat graag van u vernomen. Bent u het er niet mee eens dat de keuzevrijheid enigszins beperkt wordt en dat er een vals effect wordt gecreëerd doordat gekozen wordt voor excuus-allochtonen of personen uit andere kansengroepen om zo toch maar de subsidie op te strijken? Of gaat het werkelijk om de integratie van allochtonen, gehandicapten en andere groepen in het medialandschap? Want dat is waar we naar streven. We streven niet naar excuses, maar naar volwaardige spelers op het mediaveld die ook uit die kansengroepen komen.

Ik ben van mening dat de keuzevrijheid beknot wordt. Ik denk dat u die mening niet deelt. Als dat zo is, had ik graag vernomen waarom niet. Uit uw toespraak maak ik op dat u de schuld wat bij de sector zelf legt en dat die zelf verantwoordelijk is voor het gebrek aan diversiteit in de media. Heb ik dat goed begrepen of niet? Wat is de timing van dit project en wanneer wordt er een evaluatie gepland?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Ik denk dat we het erover eens zijn dat de openbare omroep inspanningen moet doen om zoveel mogelijk Vlamingen te bereiken: jong, oud, allochtoon, autochtoon, hoog- en laaggeschoold, holebi's, mindervaliden. (*Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe*)

En uiteraard liberalen. (*Gelach*)

Minister, in die zin is het zonder meer belangrijk dat de VRT een adequaat diversiteitsbeleid voert. In dat kader werd een aantal maanden geleden een stap gezet door de aanstelling van een permanente diversiteitscoördinator aan de top van de VRT. Ik heb dat ook toegejuicht. Het is blijkbaar een signaal dat het de VRT menens is. Ook in uw visienota lezen we dat u wilt nagaan hoe we het diversiteitsbeleid van de VRT kunnen versterken. U opperde toen zelfs om specifieke streefcijfers te verankeren in de beheersovereenkomst. De resultaten tonen echter aan dat het niet zo evident is om louter op basis van cijfermatige doelstellingen de diversiteit te verhogen. Ik vraag me dan ook af of u deze keuze nog steeds zult maken, ook en vooral in het kader van de nieuwe beheersovereenkomst.

Maar nu gaat u nog een stap verder. Op de staten-generaal verklaarde u dat u een budget van 500.000 euro zou vrijmaken voor projecten die de diversiteit in de mediasector bevorderen. Het zou gaan om projecten die bijdragen tot diversiteit op de werkvloer, het aanbod of het bereik. Dat zijn natuurlijk drie verschillende zaken. Ik heb dan ook vragen over de criteria, de meetinstrumenten en de verdeelsleutels die gehanteerd zullen worden. Ik had wel verwacht dat u op de Staten-Generaal van de Media een aantal zaken zou lanceren. Het klonk echter allemaal heel vaag. Het is allerminst duidelijk wie aanspraak kan maken op deze financiële ondersteuning. Gaat het om de traditionele omroepen? Of komen ook productiehuisen, distributeurs, redacties enzovoort in aanmerking? Nog veel belangrijker is de vraag of ook de VRT daarvoor in aanmerking komt. Of wilt u het budget exclusief voorbehouden voor de privésector en het privé-initiatief? Als u stelt dat het een taak van de openbare omroep moet zijn om te zorgen voor diversiteit in zowel het aanbod, bereik als tewerkstelling, dan mag ik toch aannemen dat er geen extra middelen voor uitgetrokken moeten worden.

Minister, voor mij lijkt het geen twijfel dat privémediabedrijven zelfstandig en zonder inmenging van de overheid hun koers moeten kunnen varen. U zegt dat trouwens zelf in uw speech. U zei dat u het als een verantwoordelijkheid van de hele mediasector ziet om te werken aan meer diversiteit, in wie ze aan het woord laten, in wie ze in beeld brengen, maar ook in wie ze te werk stellen. Minister, dat is inderdaad hun verantwoordelijkheid.

Interessant vind ik ook uw stelling dat diversiteit eveneens belangrijk is omwille van bedrijfseconomische redenen. De mediaproductanten zullen er volgens u immers beter van worden. Als ik dat allemaal hoor, zou ik bijna denken dat, gelet op de bedrijfseconomische meerwaarde van het aangepast beleid, subsidies ter zake overbodig zijn. Momenteel is het wat moeilijk om de zaak scherp te stellen. Voor mij is het immers totaal onduidelijk wat uw bedoelingen zijn met deze financiële ondersteuningsmaatregelen.

Minister, wie zal een beroep kunnen doen op deze ondersteuning? Welke soorten mediabedrijven wel, welke zeker niet? Beperkt u zich tot de omroepen of komen ook andere mediaspelers, zoals distributeurs, producenten, redacties, aan bod? Kan de VRT ook een beroep doen op dit ondersteuningsbudget? Of bent u van mening dat dit binnen de normale dotatie van de VRT moet vallen? Op basis van welke criteria zult u een financiële bijdrage verlenen? Welke verdeelsleutel zult u hanteren? Welke instantie zal beslissen over het uittrekken en verdelen van deze subsidie?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: De vraag over diversiteit is terecht. Diversiteit in de media ligt me na aan het hart. Het is ook een heel belangrijk element in de beleidsbrief en -nota. Daarover kunnen we effectief van mening verschillen.

Media zijn een vierde macht in onze maatschappij en hebben een heel belangrijke functie voor de kwaliteit van onze samenleving, de werking van de democratie en het algemeen welbevinden van de mensen. Het is dan ook belangrijk dat de media zo goed mogelijk de samenleving weerspiegelen. Ik spreek nog altijd in algemene termen over de media. In tegenstelling tot andere sectoren van onze samenleving, verkleuren de media heel langzaam. Diversiteit vindt daar niet zo snel haar intrede.

Ik zie diversiteit op drie fronten: op de werkvloer zelf, in de programma's die worden gemaakt, met name wie in de programma's wordt opgevoerd en in welke rol, en het doelpubliek van de programma's waarbij zoveel mogelijk Vlamingen met heel veel diverse achtergronden worden bereikt.

Wat kan de overheid nu doen om die doelstelling te versterken? Er moet een verschil worden gemaakt tussen waar er kan worden aangestuurd, met name in overheidsbedrijven en waar een faciliterend beleid kan worden gevoerd, met name in de privémediabedrijven.

We doen beide. De streefcijfers van de VRT moeten hard worden gemaakt. De VRT gaat die uitdaging aan en werkt daar ook aan. Mijnheer Tommelein, u hebt verwezen naar een aantal acties die de VRT heeft ondernomen. In het kader van de beheersovereenkomst gaan we na hoe die positieve trend kan worden ondersteund.

Wat de private media betreft, kunnen we niet sturen. Dat is ook niet de bedoeling. Zij worden wel, net als de VRT, geconfronteerd met eenzelfde aantal oorzaken van de langzame verkleuring. Daar kan de overheid wel een faciliterend beleid voeren. Door middel van subsidies kunnen wij de private bedrijven die daaraan willen werken, helpen om mee de kosten te dragen. De regeling die ik heb aangekondigd op de staten-generaal zal zeker niet van toepassing zijn op de VRT. Voor de VRT is er de beheersovereenkomst. Daarin kunnen wij bepalen wat wij belangrijk vinden. Voor de privébedrijven kunnen en willen we dat niet doen. We willen een faciliterend beleid voeren zodat zij daar ook aan kunnen werken.

Mijnheer Wienen, het geeft geen pas te zoeken naar schuldigen. Ik doe dat helemaal niet. Dat heeft geen enkele zin. Er is geen slechte wil aanwezig bij die mediabedrijven, maar het is niet zo gemakkelijk om meer te verkleuren. Dat heeft te maken met heel wat zaken. U hebt het terecht over opleiding. Dat is een belangrijk element. We stellen vast dat heel weinig studenten van allochtone afkomst of met allochtone ouders een mediaopleiding volgen. We moeten ervoor zorgen dat die beroepen aantrekkelijk zijn en dat studenten gemotiveerd raken om die studies te volgen.

Verder is er de vraag of men de weg vindt naar werkgevers en of men weet hoe de procedures werken. De hele toeleiding vormt een probleem. Soms begint men ook met een verkeerd verwachtingspatroon en is men dus niet goed voorbereid. De coaching en begeleiding op de werkvloer zelf zouden daarbij kunnen helpen. Naast het toeleiden van mensen op de werkvloer moeten de programmamakers een aantal reflexen ontwikkelen. Zo moeten zij sommige mensen niet altijd in een cliché opvoeren in bepaalde programma's, zoals een jonge Marokkaan als er problemen zijn. Er zijn veel andere situaties waarin die mensen kunnen deelnemen aan een programma en waarbij de beeldvorming veel evenwichtiger en genuanceerder is. Dat heeft ook te maken met de cultuur en de wijze waarop men de programma's maakt. Dat zijn allemaal kleine stappen die men kan zetten als men daar bewust mee omgaat zonder dat het kwaliteitsniveau daardoor daalt. Dat is zeker niet de bedoeling.

Ik wil een faciliterend beleid ontwikkelen en voorzien in een subsidiemogelijkheid. Dat geldt voor alle soorten mediabedrijven met uitzondering van de VRT, die werken voor en achter de schermen en die content maken, zowel in de audiovisuele als in de geschreven sector. Zij zullen projecten kunnen indienen. De projecten worden uiteraard beoordeeld op basis van

objectieve criteria. Er komt natuurlijk ook een evaluatie, die op dit ogenblik wordt voorbereid. Het is vooral de bedoeling om bedrijven die daaraan willen werken een duwtje in de rug te geven. Aan de hand van de evaluatie zullen we kunnen vaststellen of die subsidies nodig en nuttig zijn.

De middelen zullen we via een herschikking van onze eigen mediabegroting vrijmaken. Samen met de administratie bereiden we de call voor, en ik hoop dat we snel met de concrete elementen naar buiten kunnen komen.

De heer Wim Wienen: Het is nog onduidelijk hoe het er concreet zal aan toegaan. Ik hoop dus dat we in dit gremium nog eens op dit onderwerp kunnen terugkomen als de Vlaamse Regering de regels over de criteria en dergelijke heeft vastgelegd.

Wat de herschikking van de begroting media betreft: zal die al in de begrotingsaanpassing voor 2011 gebeuren, of wordt dat iets voor de begroting voor 2012?

Ik ben het met uw manier van werken natuurlijk niet eens. Het is een kunstmatige manier om diversiteit te stimuleren. Ik vrees ook dat u uw doel niet zult bereiken. Diversiteit in de media doet me denken aan mensen met een handicap of allochtonen die uitmuntende journalisten of goede omroepsters zijn. Er zijn daar al voorbeelden genoeg van. Ik denk niet dat het probleem zo groot is.

De sleutel ligt bij onderwijs. Daar zorgt men voor de doorstroming, ook naar de media. Kunstmatige streefcijfers en procenten, en het zwaaien met geld: het is niet nuttig. De programmamakers moeten volgens u de reflex ontwikkelen om allochtonen ook anders voor te stellen dan in de klassieke beeldvorming gebeurt. Ik denk toch dat dit in het verleden al is gebeurd. Er zijn heel veel series waarin allochtonen een positieve rol krijgen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de motorrijder in *Flikken*: een man van allochtone oorsprong die een zeer goede beurt maakte. Dat kan allochtonen inspireren.

Ik denk echter niet dat men programmamakers onder druk moet zetten en hen geld moet beloven als ze een allochtoon in de cast opnemen. Ik denk bijvoorbeeld niet dat de programmamakers die destijds *De Vlasschaard* hebben gemaakt, het gemakkelijk zouden hebben gehad om in hun cast een allochtoon op te nemen. Ik ben het dus niet eens met de poging om dat vanuit het departement Media aan te pakken.

Misschien kan men wel een gedeelte van het project met het mediabudget betalen, maar dat moet samen met het departement Onderwijs worden uitgevoerd, en niet op deze kunstmatige manier.

De heer Bart Tommelein: Ik ben niet helemaal ontevreden. U hebt keurig op mijn vragen geantwoord. Wel is het mij nog niet helemaal duidelijk welke instantie daarbij betrokken is. Het is evenwel uw recht om een en ander aan te kondigen; we zullen later, als het plan wordt uitgevoerd, meer vernemen.

Sta me evenwel toe om mijn twijfels te verwoorden. Ik denk niet dat het toekennen van subsidies grote veranderingen zal teweegbrengen. De privésector houdt daar al ten dele rekening mee. De Vlaamse Media Maatschappij (VMMa) heeft op dat vlak al een en ander gerealiseerd. Ik ben immers een supporter van Kevin en kijk achteraf, via video on demand, naar *Idool*. In elk geval heb ik mijn twijfels, maar ik geef u het voordeel van de twijfel. Uiteraard zal ik nauwlettend toezien op de manier waarop u dit project zal uitvoeren.

De voorzitter: Mijnheer Wienen, ik overlegde even met de minister en sprak af dat de voortgang van dit project in de commissie zal worden besproken.

De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, collega's, ik heb een concrete vraag: denkt u in dit verband aan tewerkstellingsprojecten, of gaat het eerder over de bewustmaking van redacties en dergelijke? De heer Wienen zei hier dat het een kunstmatige ingreep is. Dat is mogelijk,

maar het alternatief is niets ondernemen. Het is goed dat u de privésector tot actie beweegt, want u bent de minister van de hele sector. Het is dus goed dat ook de commerciële media bij de zaak worden betrokken. Het heeft geen zin een zondebok te zoeken en te redetwisten of het de schuld is van de sector dan wel van de samenleving. Het is een collectieve verantwoordelijkheid, ook van de mediasector, die eigenlijk kleurenblind is. Als we dieper graven, zien we ook de verantwoordelijkheden van onderwijs en dergelijke. Maar dat belet ons niet om iets te doen. U geeft met dit initiatief een positief signaal, minister. Ik steun u wat dat betreft volledig.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de toepassing van het Mediadecreet - 2091 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Voorzitter, minister, collega's, volgens het Mediadecreet bepaalt de Vlaamse Regering jaarlijks de zendtijd van elke erkende levensbeschouwelijke vereniging. De gezamenlijke zendtijd bedraagt maximaal 50 uur per jaar voor televisie en ruim 72 uur per jaar voor radio. Zoals u weet, collega's, ben ik daar geen grote fan van, maar goed. Nog volgens het Mediadecreet is het de gedelegeerd bestuurder die op basis van de nodige vereisten het uitzendschema voor die levensbeschouwelijke programma's bepaalt.

Ik was, eerlijk gezegd, een beetje verbaasd toen bleek dat de zeer gerespecteerde voorzitter van de raad van bestuur van de VRT er in een opinieweekblad voor pleitte om de levensbeschouwelijke uitzendingen een betere plaats in de programmering aan te bieden. De zeer gerespecteerde voorzitter stelt immers vast dat de openbare omroep vandaag niet tegemoetkomt aan zijn opdracht om de pluriformiteit aan opvattingen en stromingen die leven in onze samenleving, aan bod te laten komen, omdat die uitzendingen te veel in de marge geplaatst worden. Dus kunnen we ons bij uitbreiding afvragen of de openbare omroep dan niet automatisch tekort schiet als hij hiervoor zendtijd ter beschikking moet stellen voor anderen, in plaats van zelf in het aanbod te voorzien.

Ik zal niet zeggen dat bepaalde van die programma's, vaak in de vorm van degelijke documentaires, op zich geen meerwaarde hebben. Maar toch moeten we eens nadenken over een systeem waarbij deze derden dienst doen als contentleverancier in plaats van als extra gesubsidieerde omroep.

Ik vraag me in ieder geval af of de beschouwingen die in het interview werden weergegeven, de allerpersoonlijkste mening van de zeer gerespecteerde voorzitter zelf vertolken, of dat die visie gedeeld wordt door de rest van het bestuur en de directie van de VRT. Interessant in dezen is alvast de bemerking van de zeer gerespecteerde voorzitter, de heer Van den Brande, dat reeds gesprekken gestart zijn om de uitzendingen door derden te 'herijken'. Ik vraag me af wat er concreet wordt bedoeld met 'herijken', minister.

We hebben onlangs het genoegen gehad de vertegenwoordigers van Braambos en Lichtpunt in deze commissie te ontvangen, tijdens de hoorzittingen over de nieuwe beheersovereenkomst. Daaruit bleek alvast dat zij een groot aantal verzuchtingen hebben ten aanzien van de openbare omroep. Als het klopt dat er effectief specifieke gesprekken zouden zijn gestart, dan ben ik als commissielid uiteraard zeer benieuwd naar de contouren van die gesprekken. Als de zeer gerespecteerde voorzitter van de raad van bestuur zegt dat men dat aan het herijken is, wil ik graag weten wat ze aan het doen zijn.

We weten dat de levensbeschouwelijke derden maar al te graag zouden worden opgenomen in de digitale platformen 'Ooit gemist' en 'Net gemist' en dat ze een voorstander zijn van een vlotte en – als het even kan – gratis toegang tot het VRT-archief. Ze hopen ook dat het mogelijk wordt dat een aantal van hun programma's op voorhand via trailers zouden worden aangekondigd, of dat speciale discussiefora worden opgericht op internet om de interactiviteit met het publiek te vergroten. Ik kan erin komen dat ze een aantal maatschappelijke onderwerpen vooropstellen, en dat ze daardoor de interactiviteit verhogen. Dat zou inderdaad niet zo slecht zijn.

We zouden daarover graag wat duidelijkheid krijgen. We zouden wel eens willen weten waarheen u, als minister, denkt te moeten gaan met de uitzendingen voor levensbeschouwelijke derden.

Minister, heeft de VRT-directie gesprekken opgestart om de uitzendingen voor derden een andere plaats te geven in het programmaschema? Zo ja, waarom en wat is het resultaat van die besprekingen? Heeft de raad van bestuur van de VRT, conform het Mediadecreet, inspraak in het programmaschema voor uitzendingen voor derden? Hoe ziet u de toekomst van de uitzendingen voor levensbeschouwelijke derden, gezien de grote evoluties in de media?

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, ik ben eerlijk gezegd tevreden dat de heer Tommelein het tijdschrift Tertio leest. (*Gelach. Opmerkingen*)

Vorige week was er ook nog wat heisa in de media naar aanleiding van een schriftelijke vraag van de heer Delva. Onze stelling vandaag is: het decreet is het decreet. Bovendien gaat het hier over programmering. Het kan niet de bedoeling zijn dat de politiek zich bemoeit met het programmaschema.

Ik kan me ook niet inbeelden dat iemand er moeite mee zou hebben dat die programma's in 'Net gemist' en 'Ooit gemist' komen. Dat zou gewoon de logica der dingen zijn. Het is een onderdeel van het programmaschema. Ik heb er ook moeite mee dat interessante programma's vaak pas na middernacht worden uitgezonden. Daar is al vaak discussie over geweest. Misschien kan dit een idee zijn. Ik geef het maar mee. Als er mogelijk dan toch een derde kanaal komt, komt er elders ruimte vrij. Dat is nog allemaal een vraagteken: is het haalbaar, betaalbaar en kan het in de juiste context? Dat biedt misschien een opportuniteit om de derden in een betere positie te brengen. Het zijn suggesties. Het is niet aan de politiek om dat te bepalen, maar je kunt het ook niet verbieden. Er is vrije meningsuiting, voor mensen in een raad van bestuur en voor parlementsleden. Maar het is in feite het management van de VRT dat moet beslissen.

Minister, ik bekijk dit in het kader van de pluriformiteit. Ofwel kiezen wij in Vlaanderen voor het model zoals decretaal bepaald, met alle voor- en nadelen, ofwel kiezen we voor het BBC-model. Alle mogelijke godsdienstige, filosofische en andere stromingen komen aan bod, maar men integreert die in de BBC zelf als bedrijf. Zoals er BBC World bestaat, heeft de BBC ook een afdeling voor religieuze diensten. Dat is een tweede model.

Alles op een hoop gooien, dat kan niet. Die mensen hebben een plaats in de media. De publieke omroep heeft daar een taak. De vraag is hoe je dat organiseert. Maar dat is een debat dat we moeten voeren als er eventueel decretale wijzigingen komen. De moraal van het verhaal is dat het een operationele zaak is van de openbare omroep als dusdanig. Voor ons hebben de derden daar nog altijd een plaats.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik ben een beetje verrast door de opmerkingen van de heer Decaluwe. Plots begint hij over de mogelijkheid van een derde kanaal. Enige tijd geleden was hij daar zeer kritisch over. Als hij dergelijke uitspraken doet, word ik ongerust.

Maar goed, de heer Decaluwe zegt: “Decreet is decreet.” En in het decreet staat nu eenmaal zoiets als “de uitzendingen door derden”. Als ik naar de kijkcijfers kijk van die uitzendingen door derden, gemiddeld 30.000 tot 40.000 kijkers, heeft de decreetgever destijds een zeer grote fout gemaakt door de uitzendingen door politieke derden af te schaffen. De Nationalistische Omroepstichting (NOS) zorgde er destijds altijd voor dat die kijkcijfers een heel stuk hoger lagen. De NOS trok het gemiddelde enorm de hoogte in. (*Rumoer*)

Los daarvan, collega's, moeten we ons toch afvragen, als we die kijkcijfers plaatsen tegenover de kostprijs van 1,5 miljoen euro voor die uitzendingen door derden, of het nuttig is om dat te behouden. U weet dat ik er sterk voorstander van ben om dat af te schaffen. Ik heb daarvoor destijds een voorstel van decreet ingediend, waarvoor ik toen spijtig genoeg geen meerderheid heb gevonden.

Ook Luc Van den Brande stelt vast dat die kijkcijfers heel laag zijn. Hij vindt dat ze een betere plaats moeten krijgen in het programmaschema. Dan zou het beter zijn. Ik weet niet of het kalf daar gebonden ligt. Ik denk dat er intussen ook voor mensen die geïnteresseerd zijn in die levensbeschouwelijke opvattingen voldoende andere kanalen en media zijn om informatie te halen. Er is dus geen reden meer om dat te behouden. Destijds had ik daar alle begrip voor. De media waren schaars. Men had niet de mogelijkheden van vandaag. Nu heeft men die wel en ik vermoed dat ook dat verklaart dat de kijkcijfers zo laag zijn.

Het is er niet van gekomen, spijtig genoeg, om in het kader van het voorstel van decreet van Marijke Dillen en mezelf hoorzittingen te houden om eens een degelijke evaluatie te maken van die uitzendingen. Is het nog nodig? Is het sop de kool waard? En dan bedoel ik: de financiële kool. Dat lijkt me nuttig. Het kan een goede besparing zijn. Als die evaluatie aantoont dat er nog een draagvlak is voor die uitzendingen en dat die nog nodig zijn, ben ik zelfs bereid om mij daarbij neer te leggen. Zoals ik het aanvoel en zoals ik het hoor bij het personeel van de VRT, is dat niet het geval. Ik wil aandringen op een evaluatie van dit systeem, misschien vanuit de Vlaamse Regering. Als het sop de kool niet waard is, kunnen we de nodige maatregelen nemen om dat uit het decreet te halen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik ben een beetje verrast dat u vraagt, mijnheer Tommelein, in verband met de uitzendingen door derden: “Waar gaat u naartoe?” We hebben al aangegeven waar we naartoe gaan. We hebben heel de procedure voor erkenning afgerond. We hebben een nieuwe oproep gelanceerd. De regering heeft de nieuwe verdeling van de uitzendingen en de middelen goedgekeurd. Dat hoort ook bij de uitvoering van het Mediadecreet. We gaan gewoon verder, voor de continuïteit van het beleid.

Ik doe zeker niet minnetjes over die uitzendingen door derden. Levensbeschouwing is voor heel veel mensen belangrijk. Het is ook belangrijk dat de VRT daaraan de nodige aandacht schenkt. Uiteraard kunt u discussiëren over de manier waarop. Er is gekozen, zoals de heer Decaluwe zegt, voor een systeem waarbij het apart staat en niet geïntegreerd wordt. De verschillende levensbeschouwelijke verenigingen kunnen zelf instaan voor de verzorging van de inhoud en de kwaliteit van de uitzendingen. We gaan verder in die richting.

Na de goedkeuring van de uitzendingen en de verdeling van de middelen is het nu aan de VRT om het zendschema op te maken. Zoals het ook in het Mediadecreet staat, is dat uitdrukkelijk de taak van de gedelegeerd bestuurder. Het spreekt voor zich dat de gedelegeerd bestuurder daarover af en toe van de gedachten wisselt met de voorzitter van de raad van bestuur en misschien komt daarover wel eens een gedachtewisseling in de raad van bestuur. Iedereen mag dan ook zijn steentje bijdragen, maar het is de gedelegeerd bestuurder die het zendschema zal vastleggen, wat binnenkort zal gebeuren.

Ik heb begrepen dat men bezig is met de voorbereidingen, maar dat er nog geen gesprekken zijn opgestart met de verschillende verenigingen. De komende weken zullen die wel

plaatsvinden ter voorbereiding van het nieuwe zendschema dat vanaf volgend jaar van toepassing is.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er wordt altijd gezegd dat ieder zijn taak heeft – de commissie, de raad van bestuur en het management –, maar onlangs heb ik enkele eminente leden van de meerderheid horen zeggen dat wij ons als Mediacommissie met het programmaschema van de VRT bezighouden. Ik heb nog nooit meegemaakt dat we ons met het programmaschema bezighouden. Het was een partijgenoot van u die dat zei.

Als het de taak van het management en het directiecomité is om dat te doen, kan het uiteraard altijd dat iemand in de marge een verklaring aflegt, maar het is duidelijk dat het niet de bevoegdheid van de raad van bestuur of van de zeer gewaardeerde voorzitter van de raad van bestuur is om daarover beslissingen te nemen.

Ik begrijp dat er gesprekken bezig zijn en dat men er op een of andere manier een andere invulling aan wil geven. Men zal ook inpikken op de nieuwe evoluties in de media. Als men alsnog beslist om ermee door te gaan en als men vindt dat het belangrijk is, is het niet onbelangrijk dat men inpikt op de nieuwe media. De iets conservatievere manier van televisie maken wordt misschien best eens tegen het licht gehouden zodat toch voldoende mensen een boodschap hebben aan wat door de derden wordt gebracht.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, ik ben tevreden met uw antwoord, maar ik wil twee kanttekeningen maken bij het betoog van de heer Tommelein.

Er zijn natuurlijk twee modellen. Er is het model Mary-Van Hecke waarbij één heer ongeveer alles besliste en tekende zonder de minste ruggespraak met de raad van bestuur, met alle miserie van dien. Ofwel zegt men dat het de taak van de manager is, maar dat het goed is dat er af en toe gepraat wordt met de ene of de andere van de raad van bestuur.

Het is normaal dat de voorzitter of een lid van de raad van bestuur eens iets zeggen. De heer Deleu heeft al dingen over cultuur verteld, net zoals andere collega's. We leven nog altijd in een vrij land met een vrije meningsuiting. Er is niets verkeerd aan spreken en uitkomen voor je mening. De methodiek van een goede wisselwerking heeft de laatste maanden trouwens stukken beter gewerkt dan in het verleden.

Het gaat inderdaad maar over 40.000 mensen, maar er zijn al uitzendingen door derden geweest met 100.000 kijkers, ondanks het late uur. De kijkcijfers van andere zenders op dat uur zijn volgens mij niet gekend. Het zou misschien kunnen zijn dat de derden een marktaandeel van 30 procent halen. Het is maar hoe je het bekijkt.

Ik denk dat er ook veel mensen geïnteresseerd zijn, maar het gewoon niet weten dat er zulke uitzendingen zijn. Er moet eens onderzocht worden hoe men ze bijvoorbeeld met nieuwe technieken of via trailers beter kan aankondigen. Programma's op late uren hebben het altijd moeilijk om kijkers te trekken. 'Net gemist' en 'Ooit gemist' kunnen misschien ook een deel van de oplossing zijn.

Maar we zijn ons weeral operationeel aan het moeien. Het is belangrijk dat die gesprekken zullen worden gevoerd en we zullen afwachten wat het resultaat zal zijn.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: De heer Decaluwe zegt dat men eventueel trailers moet gebruiken omdat mensen niet weten wat er nog op hen afkomt, of om sociale media te gebruiken om aankondigingen te doen. Op dat moment ben je de kar voor het paard aan het spannen, want je gaat proberen om de uitzendingen aantrekkelijker te maken en meer kijkers aan te trekken,

terwijl je niet weet of er nog wel voldoende draagvlak voor die uitzendingen is en of uitzendingen voor levensbeschouwelijke derden 1,5 miljoen euro mogen kosten.

Misschien moet er eerst een bevraging komen of die programma's nog nuttig en wenselijk zijn en of het sop de financiële kool nog waard is. Als het resultaat van die bevraging is dat er een draagvlak en interesse is, dan kan men proberen om ze meer aandacht te geven en om te proberen er meer kijkers naartoe te leiden. Het omgekeerde, namelijk proberen om kunstmatig de kijkcijfers op te krikken, lijkt me de verkeerde manier van werken en alleszins de verkeerde chronologie der dingen.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Collega Wienen, gaat u de mensen ook bevragen voor alle andere programma's, zoals die van politieke partijen?

De heer Wim Wienen: Mijnheer Yüksel, politieke partijen nemen deel aan verkiezingen en krijgen op verkiezingsdag een evaluatie. De bevolking werd nooit gevraagd of zij die uitzendingen wil. Maar de mensen moeten er wel 1,5 miljoen euro belastinggeld voor geven. Ik zeg niet dat je het volledige publiek moet ondervragen. Ik vraag enkel dat er een evaluatie wordt gemaakt: kun je het soort mensen dat je met deze uitzendingen bereikt niet op een andere manier bereiken, zodat het voor de belastingbetaler kostenneutraal wordt?

De heer Veli Yüksel: Daar dient het parlement toch voor?

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de oprichting van het Media Innovatie Centrum - 2092 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Minister, met deze vraag kan ik u zowel als minister van Media alsook als minister van Innovatie ondervragen.

In het kader van de beruchte tweede Staten-Generaal van de Media, waar de collega's wel waren maar ik niet omdat ik op dat moment met de heer Van Rompuy opnames aan het maken was voor Kanaal Z, kondigde u de oprichting aan van het Media Innovatie Centrum (MIC) (*Opmerkingen. Gelach*)

Het zou de bedoeling zijn om de Vlaamse mediaspelers te laten samenwerken op het vlak van innovatie en technologische ontwikkeling. Er staan ons heel wat uitdagingen te wachten, niet het minst door het oprukken van grote mondiale spelers zoals Google en Apple. Op die manier moeten we de toekomstige uitdagingen omzetten in een dynamische ontwikkeling van de Vlaamse mediasector. Minister, op de Staten-Generaal van de Media stelde u dat dit centrum operationeel zou worden in 2012 en dat het zou worden ondergebracht in het Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie (IBBT). U zou daarvoor met de Vlaamse Regering ongeveer 10 miljoen euro op jaarbasis vrijmaken. Dat zijn onderzoeksmiddelen die vandaag nog versnipperd zijn over verschillende initiatieven. Minister, als blijkt dat deze middelen doeltreffender kunnen worden aangewend, ben ik daar uiteraard voor te vinden.

Minister, het is mij niet helemaal duidelijk wie nieuwe initiatieven moet nemen voor nieuwe projecten. Zal het MIC dit op zelfstandige basis doen, of zal het hopen dat de partners uit de sector het onderzoek zullen ondersteunen? Of zal het een omgekeerde manier van werken zijn, waarbij vanuit de sector voorstellen worden gelanceerd, die ondersteund worden door

het nieuwe innovatiecentrum? Kunt u ook duidelijkheid brengen over de wijze waarop het centrum zal worden ondergebracht in het IBBT?

Minister, tot op vandaag geeft de Vlaamse overheid een dotatie aan de openbare omroep voor zijn onderzoeks- en innovatieopdracht. Deze opdracht wordt uitgevoerd door het VRT-Medialab, dat ook is ondergebracht bij het IBBT in Gent. In uw beleidsnota stelde u nog duidelijk dat de VRT een voortrekkersrol moet blijven spelen in onderzoek en ontwikkeling, en dit in het voordeel van de hele Vlaamse audiovisuele sector. Maar ik stel nu vast dat u met dit project wat terugkomt op die visie. U stelde op de staten-generaal dat u met het nieuwe centrum de experimentele ruimte die er al bestond in het VRT-Medialab wilt verruimen tot alle geïnteresseerde mediaspelers. De vraag is natuurlijk wat er wordt bedoeld met 'verruimen'. Komt het MIC er als vervanging van het VRT-medialab, of eerder als aanvulling?

Minister, vanwege de grote resultaten die het VRT-medialab de afgelopen jaren heeft geboekt, heeft de vorige Vlaamse Regering de dotatie terugschroefd van 11 tot 4 miljoen euro. Ruim de helft daarvan wordt aangewend om het gespecialiseerde personeelsteam te betalen. In dat Medialab zijn er twintig mensen tewerkgesteld. Hoe zal de toekomst eruit zien voor deze mensen? Blijft het VRT-medialab bestaan? Blijft dit gespecialiseerde personeelsteam voor de VRT werken of niet?

De budgetten die vandaag worden uitgetrokken voor innovatie- en onderzoeksopdrachten van de VRT worden gescheiden van de rest. Volgens het VRT Jaarverslag 2009 bedroegen de totale kosten voor het lab in dat jaar 3,2 miljoen euro. De winsten die werden geboekt, werden in een afzonderlijke reserve opgenomen, die uitsluitend mocht worden gebruikt voor de realisatie van de innovatieopdrachten. Eind 2009 bedroeg de reserve al 1,6 miljoen euro. Ik weet niet hoeveel geld er vandaag in deze reserve is opgenomen, maar het lijkt mij wel interessant om te weten wat er met dit budget zal gebeuren als het Medialab zou vervallen of een andere functie krijgen.

Wat zal de precieze taak van het MIC zijn? Dient het private innovatie-initiatieven te ondersteunen of zal het zelf actief innovatieopdrachten vervullen? Krijgt het MIC naast de overheidsdotatie ook nog andere middelen, bijvoorbeeld bijdragen van andere media-bedrijven? Op welke manier zult u het MIC onderbrengen binnen het IBBT? Blijft het VRT-Medialab in de toekomst, in het kader van de nieuwe beheersovereenkomst, bestaan? Zo ja, wat is dan zijn opdracht en met welke middelen? Zo nee, welke invulling krijgt het gespecialiseerde personeelsteam? Blijft het in dienst van de VRT of wordt het getransfereerd naar het MIC? Worden er begrotingsuitgaven geschrapt in functie van het MIC-budget of gaat het om een aanvullende dotatie? Hoeveel middelen bevat de afzonderlijke reserve voor Onderzoek en Innovatie bij de VRT vandaag? Wat zal er met dit budget gebeuren?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, ik was min of meer tevreden met wat u daarover kwam vertellen op de staten-generaal omdat dit past in een bredere samenwerking in de mediasector.

Blijkbaar heeft de Vlaamse Regering het voortschrijdende inzicht gekregen dat het niet de taak is van de openbare omroep om een voortrekkersrol te spelen inzake ontwikkeling en research en dergelijke. Dat is inderdaad iets dat preferentieel door de commerciële spelers moet worden gedaan. Indien het kan of indien ze daartoe bereid zijn, kan dat ook in een samenwerkingsverband. U zet nu stappen in de richting van het samenwerkingsverband. Ik hoop dat ik u daarin goed heb begrepen en dat dit betekent dat de aparte subsidie die de VRT daarvoor kreeg, nu geïncorporeerd wordt in het MIC, dat ook het VRT-medialab erin wordt geïncorporeerd, inclusief de budgetten daarvoor, en dat we inderdaad gaan richting een algehele samenwerking. Vanuit technologisch oogpunt is dat ook nuttiger, omdat er dan geen technologie ontwikkeld wordt die niet nuttig is voor de Vlaamse mediamarkt. In het verleden

was dat bij de VRT wel vaak het geval. Het is een hele verbetering, tenzij u me nu van het tegendeel overtuigt in uw antwoord aan de heer Tommelein.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Ik zal kort zijn, want er is al heel wat over gezegd. Ik denk dat de optie van de minister om de bestaande middelen efficiënter in te zetten, goed is. Ik denk niet dat iemand er tegen kan zijn.

We moeten ook lessen trekken uit het verleden. Het kan niet de bedoeling zijn dat de openbare omroep voorloper moet zijn inzake technologische evoluties en innovaties op allerhande vlakken. We weten nog wat er onder Bert De Graeve is gebeurd met de digiboxen. Die werden ontwikkeld maar zijn nooit operationeel geweest. Ze hebben wel veel geld gekost, maar hebben nooit tot resultaten geleid. Een goede, maar beperkte kern van technologisch sterk onderlegde mensen op de VRT is nodig. Het is echter niet meer belangrijk of efficiënt in alles voortrekker te zijn.

Minister, ik vind de beweging richting dergelijke instelling goed. Er is echter wel één voorwaarde. Het gaat om overheidsgeld. Het bedrijf of instelling moet neutraal zijn ten aanzien van alle bestaande media-actoren. Het mag niet enkel om de openbare omroep gaan. Alle actoren moeten kunnen meespelen. Het mag geen verkapte steun voor de VRT zijn. Dat is een belangrijk principe. Het zal des te belangrijker zijn in het nieuwe toekomstige medialandschap, met twee sterke commerciële spelers, en nog andere spelers, en een openbare omroep. Er mag geen situatie van één tegen twee of één tegen alle ontstaan. Er moet op een neutrale, correcte, transparante manier mee worden omgegaan. Voor het parlement zal in dat verband een zeer belangrijke controletaak weggelegd zijn.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, zoals ik op de staten-generaal heb uitgelegd, heeft het MIC vier centrale opdrachten. Het MIC ondersteunt de Vlaamse mediasector in haar strategische projecten en wil een substantiële bijdrage leveren aan het innovatiepotentieel van die sector. Het MIC fungeert als het centrale aanspreekpunt voor de sector op het vlak van media-innovatie in Vlaanderen. Daarnaast helpt het MIC de sector bij de omzetting van innovatieve concepten en ideeën naar tastbare economische resultaten en versterkt zo de competitiviteit van de mediasector. De onderzoeksmiddelen zullen worden gebruikt om projecten te financieren die beantwoorden aan wat er vandaag leeft in de mediasector. Het gaat dus om precompetitieve of close-to-marketprojecten die op korte termijn een resultaat kunnen opleveren en die vanuit de sector zelf worden geïnduceerd. Bovendien verhoogt het MIC de efficiëntie van de Vlaamse inspanningen in media-innovatie door het optimaal inzetten van de beschikbare middelen voor een dergelijk close-to-marketonderzoek in functie van de gemeenschappelijke belangen van de sector. Ten slotte fungeert het MIC als antenne met betrekking tot het fundamentele onderzoek en het basisonderzoek dat nationaal en internationaal wordt uitgevoerd. Tevens volgt het MIC ook de internationale innovatietrends op die relevant kunnen zijn voor onze mediasector. Kortom, het MIC zou de innovatieve onderzoeksopdrachten van de mediasector moeten kunnen faciliteren, maar ook als partner van dergelijke innovatieve onderzoeksprojecten kunnen optreden.

Het MIC moet verder kunnen bouwen op de kennis en competenties die enerzijds aanwezig zijn binnen het Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie (IBBT), en anderzijds ook in het medialab van de VRT. Daar is ook kennis en ervaring aanwezig. Daarom is er toch wel gekozen om het MIC in te bedden in het IBBT. Ik ben het met de collega's eens die hier hebben gesteld dat het duidelijk en onafhankelijk moet kunnen opereren. Ieder mediabedrijf innoveert en volgt innovatietrends, anders kan het niet overleven. Bij innovatie gaat het niet altijd om technologische innovatie alleen. Dikwijls gaat het om innovatie in verband met processen, businessmodellen, nieuwe concepten van programma's en dergelijke. Ieder mediabedrijf heeft daar een taak in, ook de VRT. Wat we hier willen, is dat ingezet kan

worden op innovaties die ten goede komen aan de hele sector en die voor een deel ook gedragen kunnen worden door de hele sector. Dat onderscheid wil ik toch wel maken. Het is ook heel duidelijk de bedoeling dat we het onderbrengen bij het IBBT om geen nieuwe structuren op te richten en om ook de link te leggen met het onderzoek dat al wordt gevoerd door het IBBT. Het is wel heel duidelijk de bedoeling dat het om vraaggestuurd onderzoek gaat. De vragen moeten vanuit de sector komen en niet vanuit het academische milieu. Daarvoor zijn er andere financieringskanalen en het IBBT zelf heeft er financieringskanalen voor.

Het is goed het MIC bij het IBBT in te passen: geen nieuwe overhead, geen nieuwe structuur, geen nieuwe organisatie. Het kan ook meesurfen op een aantal initiatieven van het IBBT. Het IBBT plant bijvoorbeeld een incubatiepijler om kleinschalige projecten op te starten en te coachen, om nieuwe spin-offs te laten ontstaan. In se is het dan ook goed dat het daar wordt ingeplant. Dat kan ook bevruchtend werken. Het zal dus een aparte strategische doelstelling worden die in de beheersovereenkomst van het IBBT wordt opgenomen. We zullen daarbij deze randvoorwaarden vastleggen. Om duidelijk te maken dat het een specifieke opdracht betreft, hebben we gezegd dat de inhoudelijke strategie en de onderzoeksprogramma's zullen worden bepaald door een autonoom en onafhankelijk van de raad van bestuur te vormen strategisch comité. Op die manier willen we aangeven dat het vanuit de sector moet komen. De sector kan zelf best een aantal mensen aanduiden die gedreven zijn door innovatie. Het is de bedoeling dat zij het onderzoeksprogramma mee bepalen en steunen.

Gebeurt dat via een strategisch comité of een programmacommissie? In mijn toespraak aan de staten-generaal heb ik duidelijk een oproep gedaan aan de sector om daarover na te denken. Alles valt of staat met de juiste mensen. Die mensen moeten worden gesteund door de sector, maar zij moeten ook over de grenzen heen kunnen kijken, zowel de bedrijfsgrenzen als de internationale grenzen.

Ook de VRT moet blijven innoveren. De inspanningen die we gezamenlijk doen vanuit de Vlaamse overheid, zullen we echter niet meer door de VRT laten trekken, ervan uitgaand dat de andere bedrijven er ook wel van zullen profiteren. We zetten de inspanningen bij het IBBT op een onafhankelijke manier voort. De VRT zal daar ook een rol in spelen net als de andere spelers. De middelen worden echter losgetrokken.

Wat het innovatiepotentieel bij de VRT betreft, heb ik in de visienota aangegeven dat er zowel organisatorisch als inhoudelijk nood is aan een heroriëntering. De VRT moet verder blijven innoveren, net als alle andere zenders en mediabedrijven dat doen.

Het budget komt uit de begroting Innovatie. Het gaat hier om het bundelen van de middelen die al beschikbaar zijn op de lijn e-media binnen de IWT-begroting. Door ze te bundelen, krijgen we een grotere slagkracht. We zien dan wel of er meer goede projectformules komen en of er op termijn nog een stijging van de middelen nodig is.

Het succesverhaal van het MIC is een gedeelde verantwoordelijkheid van de overheid en de mediasector. De sector moet zelf het initiatief nemen door de juiste mensen uit te kiezen. De sector moet ook eigen middelen inbrengen om de kosten van het onderzoek mee te betalen. De overheid staat dus niet voor 100 procent in voor de financiering. De financiering gebeurt volgens de regels van het IBBT, die bepalen dat er een cofinanciering van de bedrijven moet zijn.

De concrete modaliteiten moeten nog worden uitgewerkt. Ik zou willen dat het MIC eind dit jaar of begin volgend jaar operationeel is.

De huidige middelen voor onderzoek en innovatie bij de VRT vloeien voort uit de O&I-overeenkomst tussen de VRT en het IWT. Het IWT krijgt onder andere middelen uit een aantal begrotingsposten. Op begrotingspost 9999: Departement EWI, gaat het over 10.310.000 euro voor e-mediaprojecten. Op een andere begrotingspost 4141: Vereffeningskrediet aan IWT Vlaanderen voor e-mediaprojecten gaat het over 6.682.000 euro. Daarvan vloeit een deel voort naar de VRT. Het totale budget voor innovatie voor de VRT bedraagt

vandaag 4.626.000 euro. We zullen de beschikbare middelen bundelen in functie van het MIC. De financiering van de innovatieopdracht binnen de VRT maakt deel uit van de lopende onderhandelingen over de beheersovereenkomst.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Wat gaat u doen met de reserves?

Minister Ingrid Lieten: De huidige middelen voor innovatie bij de VRT vloeien voort uit die O&I-overeenkomst. Ik heb ook het huidige bedrag genoemd, maar wat de reserves betreft, moet ik het antwoord vandaag schuldig blijven. Ik zal het opvragen.

De heer Bart Tommelein: Hebt u het over het gespecialiseerd personeelsteam?

Minister Ingrid Lieten: Wat het personeel betreft, zijn een aantal mensen nodig. Er kan bij de VRT worden bekeken wie een transfer kan maken. Het is de bedoeling de bestaande knowhow niet weg te gooien. Het is een operationele verantwoordelijkheid, ook van het management van de VRT na te gaan hoe andere mensen verder worden ingezet.

De heer Bart Tommelein: Ik zal dit verder opvolgen.

De modaliteiten moeten nog verder worden uitgewerkt. Ik heb begrepen dat het om een cofinanciering gaat met verschillende mediabedrijven en dat de private initiatieven zullen worden ondersteund. Er zullen met de VRT duidelijke afspraken gemaakt moeten worden voor de afbouw van een aantal activiteiten die op dit moment daar plaatsvinden en een aantal middelen die op dit moment daarnaartoe gaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de digitalisering en ontsluiting van krantenarchieven - 2094 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, collega's, u weet dat ik aan de sessie over de archivering van het audiovisueel erfgoed in Vlaanderen heb deelgenomen. Ik vernam daar trouwens dat het Vlaams instituut voor de archivering en ontsluiting van het audiovisueel erfgoed stilaan in de steigers komt te staan. Het zou zijn stek krijgen op de Waalse Krook in Gent. Het is de bedoeling dat er nog voor de zomer een strategisch en operationeel plan komt. Die mensen zijn erg ambitieus, en hebben heel wat plannen. Er moeten wel nog enkele knopen worden doorgehakt. De belangrijkste is wel in welke mate de VRT zal participeren in de werking van dat instituut en hoe het DIVA-project van de VRT daarin wordt geïncorporeerd. Gezien de ambities zal dat wellicht wel lukken. Ook de samenwerking met de regionale omroepen staat op de agenda. Ik denk dus dat dit wel goed zit. De bal is blijkbaar aan het rollen en we zullen waarschijnlijk de ontwikkelingen op de voet kunnen volgen.

Op die sessie was ook een vertegenwoordiger van Concentra, en die vertelde een ander verhaal. Wat de digitalisering en ontsluiting van kranten betreft, is er Mediargus. Wij kennen dat instrument, want wij gebruiken het dagelijks. Het betreft wel enkel de krantenarchieven van de afgelopen tien jaar. Maar kranten bestaan al heel wat langer dan tien jaar. Wat het erfgoed betreft – en dat gaat verder dan het professioneel gebruiken van kranten – lijkt het nuttig om de digitalisering en ontsluiting van kranten uit te breiden, ook naar kranten die inmiddels niet meer bestaan.

Dat is een dure aangelegenheid. Concentra heeft de krant Het Belang van Limburg op eigen kosten gedigitaliseerd, naar aanleiding van haar 125-jarig bestaan. Logischerwijze is daarvoor een businessmodel uitgewerkt dat voor terugverdieneffecten van de investering moet zorgen. Maar in dat geval kan men moeilijk spreken van een echte ontsluiting ten bate van het grote publiek. Concentra wil de operatie herhalen voor Gazet van Antwerpen, naar aanleiding van de 125e verjaardag van de krant, die nakend is. Dat is mooi, maar de overheid heeft hier een taak. Een bredere ontsluiting en digitalisering is wenselijk, en op dat vlak heeft de overheid een rol te vervullen.

Minister, bent u van mening dat de verdere digitalisering en ontsluiting van de geschreven media – kranten én tijdschriften – noodzakelijk is? Hebt u al laten onderzoeken wat de fysieke grootte is van deze archieven en wat de mogelijke kostprijs van een dergelijk project is? Zo neen, vindt u het nuttig dat eens te laten onderzoeken? Het zou ons een beeld geven van waar we voor staan. Hebt u ter zake reeds uitgevers gecontacteerd? Zo ja, wat was het resultaat? Welke andere mogelijkheden ziet u voor de digitalisering en ontsluiting van de archieven van de Vlaamse geschreven pers?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, uiteraard is de digitalisering en ontsluiting van de geschreven media belangrijk. Het is volgens mij een gedeelde verantwoordelijkheid van de overheid en de sector om dit geheugen te bewaren én levendig te houden voor toekomstig gebruik. De maatschappelijke meerwaarde van onze culturele en media-archieven is voor mij de voornaamste drijfveer om mee aan dit verhaal te schrijven.

De Vlaamse Regering heeft aan de vzw de Waalse Krook de opdracht gegeven om een strategisch en operationeel plan op te maken voor het Vlaams Instituut voor de Audiovisuele Archivering. In eerste instantie gaat het dus om het audiovisuele materiaal. De ontsluiting van het archiefmateriaal zal zich wellicht ook in de eerste plaats richten naar specifieke doelgroepen, zoals het onderwijs en de academische wereld. Maar het is alvast mijn ambitie om op langere termijn ook het brede publiek toegang te verlenen tot het vele archiefmateriaal dat Vlaanderen rijk is.

Ik heb hierover nog geen onderzoek ten gronde laten uitvoeren: zoals gezegd ligt de focus nu op het Vlaams archiveringsinstituut. Weliswaar hebben mijn kabinet en mijn administratie al enkele verkennende gesprekken gevoerd over de problematiek van de digitalisering van de archieven van de geschreven pers. Zoals u ook weet, stond de thematiek ook op de agenda van de Staten-Generaal van de Media van 6 mei.

De digitalisering van de krantenarchieven vergt uiteraard een substantiële financiële inspanning die we nog scherper in kaart moeten brengen, maar een groot probleem stelt zich op het vlak van de auteursrechtelijke beperkingen op het vlak van ontsluiting. Bovendien moeten we ook samen met de krantenuitgevers bekijken of zij nog businessmodellen mogelijk achten om hun archieven te valoriseren, zowel voor hun interne werking als voor hun gebruikers. Ook moet worden bekeken of er op het vlak van digitalisering en ontsluiting een samenwerking tussen de overheid en de sector mogelijk is. De hele oefening die nu gebeurt rond de Waalse Krook kan in dat verband inspirerend zijn en zal ons een denkkader aanreiken voor de geschreven pers.

Ik wil u verder nog drie initiatieven meegeven als achtergrond. De Koninklijke Bibliotheek van België beschikt over een uitgebreid archief van gedigitaliseerde kranten. Concentra heeft in samenwerking met de stad en de provincie Antwerpen, de stad Mechelen en de Universiteit Antwerpen een project lopen om de Gazet van Antwerpen en Het Belang van Limburg te digitaliseren. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek ten slotte beschikt met Abraham over een repertorium van de Belgische kranten die in Vlaamse instellingen worden bewaard. Abraham brengt het krantenbezit in kaart, wat eventuele toekomstige digitalisering kan vereenvoudigen.

Er is al een gesprek gevoerd met de Vlaamse Dagbladpers omtrent Mediargus. Mediargus bevat het digitale krantenarchief van de afgelopen tien jaar. Kranten die daarvoor werden gemaakt, moeten nog voor het grootste deel gedigitaliseerd worden. Na het gesprek heeft mijn kabinet samen met mijn administratie alvast enkele bestaande initiatieven van nabij bekeken. Het thema is ook meegenomen naar de staten-generaal, omdat we weten dat we nog heel wat verkennende gesprekken nodig hebben om tot een werkbaar systeem te komen.

Er dienen zich ook nog wat uitdagingen aan, zoals de auteursrechten. We moeten een duidelijk zicht krijgen op de omvang van de problematiek van de geschreven perssector. Over hoeveel materiaal gaat het? Hoe is het gesteld met de bewaartermijnen? Hoe zijn de rechten geregeld? Beschikken de uitgevers wel over alle rechten? Hoeveel zal de digitalisering en de ontsluiting kosten?

In de toekomst lijkt het mij zeer wenselijk dat ook de geschreven pers voor digitalisering en ontsluiting een beroep zal kunnen doen op de expertise die wordt opgebouwd binnen het Vlaams instituut voor de archivering van het audiovisueel erfgoed. Het lijkt mij ook wenselijk om die rol uit te breiden naar het Vlaamse erfgoed, waardoor de objecten in de verschillende archieven met elkaar gelinkt kunnen worden.

Ik heb al optimistische geluiden gehoord over de vooruitgang die men boekt. Laat ons nu even afwachten wat dat oplevert, en laten we dan bekijken hoe we ook de geschreven pers kunnen meenemen.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben tevreden dat men ook dat luik wil meenemen. Ik heb er alle begrip voor dat men prioriteiten stelt.

Ik wil enkel nog deze overweging meegeven. De digitalisering van het VRT-archief was destijds dringend, omdat men te maken had met de verzuring van de banden. We hebben destijds het archief bezocht en konden daar echt ruiken dat dat een probleem was. De krantenarchieven hebben geen last van verzuring, maar wel van beschimmeling. Ook daardoor dreigen bepaalde stukken voor eeuwig en altijd verloren te gaan.

Ik heb er begrip voor dat dat niet allemaal onmiddellijk kan en dat ook de kostprijs moet worden bekeken, maar ik wil er toch op aandringen dat men er niet te lang mee wacht en dat de Vlaamse Regering dit idee genegen blijft, ook in de toekomst.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de financiering van Tournée Générale

- 2109 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het toepassen van product placement bij het programma Tournée Générale

- 2144 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over financiering van televisieprogramma's op de VRT

- 2141 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Minister, als wij als politici of als wielertoeristen op café gaan en een tournée générale geven, kost ons dat meestal een pak geld. Voor de openbare omroep daarentegen is dat blijkbaar een verdienmodel. Dat blijkt uit de bedragen: brouwers moeten 7500 euro – oorspronkelijk was het zelfs 15.000 euro – betalen om hun bier op de buis te krijgen. Gezien het feit dat mijn collega Sven Gatz binnenkort de leiding van de Belgische Brouwers zal opnemen, heeft dit onderwerp onmiddellijk mijn aandacht getrokken. *(Opmerkingen. Gelach)*

Minister, hoe vaak zullen wij in deze commissie nog op dezelfde nagel moeten hameren? Voor alle duidelijkheid: ik heb niets tegen het programma Tournée Générale. Het is zeer degelijk gemaakt, het is lekker ontspannend en je steekt er misschien ook iets van op. Ik dacht dan ook, en wellicht heel wat kijkers met mij, dat het programma alle Belgische bieren, ons nationale product bij uitstek, objectief onder de loep nam. Nu blijkt echter dat de publieke omroep er gewoon een publireportage van heeft gemaakt. Net zoals een ordinair publiciteitsblad, dat je soms in je bus krijgt, publireportages maakt, blijkt het huis van vertrouwen dat ook te doen. Het vertrouwen in dat huis van vertrouwen smelt als sneeuw voor de zon, als je daarmee wordt geconfronteerd.

Minister, u kunt het als minister van Media misschien nog eens overmaken aan de Reyerslaan: de VRT, onze openbare omroep, is geen reclamebureau. Volgens de VRT-woordvoerder, hier aanwezig, gaat het om product placement.

In het decreet staat duidelijk de volgende voorwaarde vermeld: “Het product of de dienst in kwestie krijgt geen overmatige aandacht”. We kunnen hier over dat begrip discussiëren. Aangezien het programma over bier gaat, lijkt een discussie over de overmatigheid hier echter niet op zijn plaats. Het lijkt me duidelijk om een flagrante schending van het decreet te gaan.

De brouwers hebben zelf verklaard dat de respons en de return na het programma enorm zijn. Ik heb daar op zich geen probleem mee. Ik heb niets tegen brouwers of tegen bier. *(Opmerkingen. Gelach)*

Het kan niet dat een openbare omroep op basis van financiële criteria bepaalt wie al dan niet van die fantastische return kan genieten. Dat gaat te ver.

In de rubriek ‘externe financiering’ van het programmacharter van de VRT staat het volgende te lezen: “We laten de inhoud van programmaonderdelen, programma's of programma-reeksen niet determineren of bepalen door externe financiers.” In het geval van Tournée Générale is duidelijk het tegenovergestelde gebeurd. De bijdragen die al dan niet zijn betaald,

hebben bepaald wie al dan niet in het programma is gekomen. Bier is de kern van het programma. De betalingen bepalen wie op de buis komt. Dat kan in mijn ogen niet.

Minister, is alles volgens u conform het Mediadecreet en het programmacharter verlopen? Indien zou blijken dat er geen probleem is met de voorwaarden voor product placement, stel ik me de vraag of we deze vorm van financiering voor de openbare omroep nog moeten toestaan. We kunnen dit veranderen. Ik wacht overigens op het voorstel van resolutie van de meerderheid met betrekking tot de beheersovereenkomst. *(Opmerkingen van de heren Carl Decaluwe en Wim Wienen)*

Ik ben geen voorstander van een verstrenging van het Mediadecreet met betrekking tot product placement. De VRT gedraagt zich eens te meer als een commerciële speler pur sang. De andere omroepen moeten hier het slachtoffer niet van worden. Ik vraag me echter af hoe u in het licht van de onderhandelingen over de beheersovereenkomst zult reageren.

Minister, klopt het dat voor de deelname aan het programma 7500 euro moest worden betaald? Hoe is dit in zijn werk gegaan? Wat zijn de financiële stromen? Vindt u dat deze vorm van product placement in overeenstemming is met het Mediadecreet en met het programmacharter van de VRT? Hoe staat u in dit concreet geval tegenover deze financieringswijze? Ik dank u bij voorbaat voor uw deskundig antwoord.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, naar aanleiding van programma's als Villa Vanthilt en Vlaanderen Vakantieland hebben we hier vroeger al over sponsoring en over de financiering van VRT-programma's gehad. Nu gaat het om Tournée Générale.

Het zou een goede zaak kunnen zijn dat bedrijven hiervoor betalen. Het is goed voor de VRT dat de kosten op deze manier wat wordt gedrukt. Tegelijkertijd verwachten we echter dat de openbare omroep niet in de val trapt die ik wil omschrijven met het mooie Vlaamse gezegde 'Wiens brood men eet, diens woord men spreekt'. Voor een openbare omroep kan dat niet. Ik heb er geen probleem mee dat dit in een commerciële omgeving wel gebeurt, maar bij de VRT kan het niet.

Ik heb in de media allerlei vragen opgevangen. Het gaat niet enkel om een bijdrage. Het is in feite nog verontrustender. Blijkbaar is heel deze kwestie ter toetsing aan de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) voorgelegd en is het productplaatsingslogo (PP-logo) gebruikt. Volgens het Mediadecreet kan product placement nooit op deze manier functioneren. In dit verband maakt de uitleg van de VRT een zeer warrige indruk. Bovendien moet ik vaststellen dat de voorzitter en de directeur van de VRM hierover een andere mening hebben. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe)*

Op zich heb ik daar geen moeite mee. Ik heb het echter moeilijk met de mate waarin een financiële sleutel de keuze bepaalt. Ik kan hier niet zo goed mee om. Op zich zouden we dit een verliespost voor de VRT kunnen noemen. Voor een artisanale brouwerij waar drie mensen werken, tellen dergelijke bedragen echter door. Ze kunnen een kwaliteitsvol product maken. De kwaliteit van het product en de sfeer moeten tellen. Het mag niet gaan om een betaling en om het net aangehaalde Vlaamse gezegde.

Minister, kloppen de cijfers die in de pers zijn verschenen? Naderhand zijn tegengestelde berichten verschenen. Ik ga ervan uit dat die bedragen juist zijn.

Zijn nog andere programma's gemaakt waar een dergelijk kostenplaatje aan is verbonden en waarvan de inhoud wordt bepaald door wie al dan niet mee financiert? Het gaat me om de koppeling tussen betalingen en wat precies wordt getoond.

Hebt u na elke discussie over gelijkaardige kwesties in deze commissies overleg met de VRT gepleegd? Zijn er toen afspraken gemaakt over hoe hier in de toekomst mee wordt omgegaan? Hoe staat u daar als minister zelf tegenover? Zouden er in de toekomst niet beter wat regels gelden en welke zouden dat kunnen zijn?

De voorzitter: De heer Wiene heeft het woord.

De heer Wim Wiene: Voorzitter, ik zal niet de hele uitleg opnieuw doen. De heer Tommelein en de heer Caron hebben de situatie reeds uitgebreid geschetst.

Ik was wat verrast en zelfs geschokt door de uitspraken van de woordvoerder van één, die open en bloot stelde: als er een brouwerij niet betaalde, dan gingen we op zoek naar een andere brouwerij die een gelijksoortig bier had, dus de redactionele onafhankelijkheid is bewaard. Dat is een redenering die getuigt van zo'n kromheid dat zelfs de ronding van de aarde erbij verbleekt. Dat zijn redeneringen die totaal niet passen. Ik heb lang getwijfeld of ik de vraag zou stellen.

De voorzitter: U hebt zodanig lang getwijfeld dat u niet meer op tijd was voor een gewone vraag en het via een interpellatieverzoek moest doen. (*Gelach*)

De heer Wim Wiene: Het wordt lastig als u mijn trucs begint door te hebben. (*Gelach*)

Alle gekheid op een stokje, eigenlijk is het erg en ergerlijk dat men zegt "opnieuw". De VRT is niet aan zijn proefstuk toe. We hebben die discussies al gevoerd onder meer over Vlaanderen Vakantieland. We hebben discussies gevoerd over gemeenten die moeten betalen voor programma's. Als een gemeente niet betaalde voor Fata Morgana, dan kwam die gemeente niet aan bod, punt aan de lijn.

De kern van mijn betoog is dat de VRT boven alle verdenking moet staan en als openbare omroep volledig onbesproken moet zijn. Het kan niet dat er zelfs maar een zweem van perceptie is dat de VRT zich laat betalen voor haar programma's. Zo kom je in een perceptie dat Tournée Générale niet meer is dan een publireportage voor bier x of bier y. Dat kan allemaal niet voor een openbare omroep.

De heer Tommelein had het erover of het nu een schending is van het decreet of niet. Daar moet de VRM over oordelen, dat is niet de taak van het parlement. En schending van het decreet of niet, we voelen allemaal aan dat dergelijk gedrag niet passend is voor een openbare omroep en dat zoiets niet kan. In het verleden ging de VRT altijd op zoek naar de grijze zone in de wetgeving. We dachten dat dat onder het nieuwe management enigszins voorbij zou zijn, maar we stellen vast dat dat spijtig genoeg niet zo is.

Ik stel mijn twee belangrijkste vragen, want de collega's hebben de meeste vragen al gesteld. Minister, hebt u een gesprek gehad met de VRT om eens duidelijk te maken welke afweging ze moet maken in het geval van programma's, ook al worden die door externe productiehuizen gemaakt, die gesponsord zijn of waarbij wordt betaald door bedrijven? De VRT moet daar heel omzichtig mee omgaan, vanuit haar wezen als openbare omroep. Wat in dit geval is gebeurd, of het nu een schending is van het decreet of niet, kan niet door de beugel, men voelt dat aan. Ik hoop dat u me kunt zeggen wat het resultaat was van dat gesprek met de VRT. Ik hoop dat we onder het nieuwe management eindelijk eens komaf maken met dat automatisch opzoeken van de grijze zone van de wetgeving. Ik vind dit onbetamelijk voor een openbare omroep.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, collega's, ook voor de CD&V-fractie is dit er gewoon over, tout court. Ik zeg niets over de inhoud van het programma, ik vind het ook schitterende televisie, daar gaat het niet over. Maar de manier waarop het tot stand komt, is er voor ons over. De openbare omroep creëert daardoor een sfeertje van: als je niet betaalt, kom je niet bij ons op de tv. Voor een openbare omroep kan dat niet. Fata Morgana is ook zoiets. Het is een soort publispot: je moet ook betalen om in beeld te komen. We moeten weg uit die sfeer.

Minister, ik heb ook met stijgende verbazing gekeken naar de reactie van de VRT zelf. Ik ben geen jurist, maar als dat product placement is? Dat staat in een artikel van de gecoördineerde Mediadecreten. Ik stel me daar serieuze vragen bij. Ik denk eerder dat het een vorm van publireportage is, en dat staat in de Europese richtlijn. We zullen dat moeten omzetten. Zelfs

dat wordt overschreden want het duurt langer dan twintig minuten, dus je zit daar met een probleem.

Er is ook de berichtgeving dat de VRM dit heeft getoetst. Als dat waar is, denk ik dat de VRM een probleem heeft. Ofwel heeft men daar onbekwame juristen, ofwel heeft men juristen die ongeveer alles uitleggen.

Ik geef een voorbeeld. We hebben jaren geleden een waanzinnige discussie gehad met de VRM over het feit dat de VRM Discovery Channel veroordeelde omdat Stijn Devolder werd geïnterviewd voor de wagen van Discovery Channel. Als men dan na afloop van een voetbalwedstrijd voor Belgacom een interview afnam, dan kon dat wel voor diezelfde juristen, die nu blijkbaar die grote uitspraken doen, want de ene gaat niet akkoord met de andere. Juridisch klopt dat van geen kanten. Ik vind het verwonderlijk dat de VRM die straffe uitspraak doet, als het waar is dat hij dat getoetst heeft. Als de juristen dan onderling ook nog eens niet overeenkomen, vind ik dat bijzonder warrig.

Klopt dat verhaal, ja of nee?

We moeten af van de commerciële vervlechting in die programma's. Veel bierliefhebbers zijn zwaar ontgoocheld. Ze dachten dat de beste bieren van België werden getoond. Als de verklaring klopt dat je erin komt als je betaalt, dan is dat straf. In de brouwerswereld doet ook het verhaal de ronde dat als je wat meer betaalt, je beter in beeld komt. Ik ken veel van die kleine brouwerijen. De Omer uit Kortrijk heeft er ook een evenement rond gebouwd. De openbare omroep moet hiervan af. De toekomstige beheersovereenkomst moet dit inpassen, anders zal het vragen blijven regenen.

Moeten we dit soort programma's verbieden? Neen, maar het zou op een andere manier kunnen. Misschien kunnen we een afspraak maken met de federatie van de brouwers, waarvan onze collega Sven Gatz voorzitter wordt, dat ze dit steunen. Dan krijgen we een ander verhaal, en geen sfeerschepping.

Minister, niet alle bieren hebben betaald om in beeld te komen. Welke weet ik niet, maar voor ons huisbier Halfmond heeft het Vlaams Parlement zeker geen 7500 euro betaald. De ene moet betalen, de andere niet. Ik wil weten hoe het nu precies in elkaar zit.

Minister, die 7500 euro, was dat voor iedereen hetzelfde? Aan wie moest dat worden betaald? Aan productiehuis Sputnik, of aan de VRT? Als Sputnik het geld krijgt en alles onder vrienden regelt, los van redactionele verantwoordelijkheid van de VRT, is dat weer een probleem.

Bent u bereid een strenger kader in het leven te roepen voor dergelijke programma's? Dat kan via de beheersovereenkomst. De wetgeving is duidelijk, die moeten we niet veranderen, maar we moeten het kader geven.

In heel de heisa kondigt men ook nog eens een nieuwe reeks aan. Voor mij niet gelaten, maar ik waarschuw dat als dezelfde financiële techniek wordt toegepast, we alle rechtsmiddelen zullen uitputten om dit ongedaan te maken. We zullen alles uit de kast halen om dit tegen te houden.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Ik wil de zaak objectief en zakelijk bekijken, vanuit de redactionele onafhankelijkheid. Dit programma begeeft zich in de grijze zone. Het Mediadecreet laat ruimte open om dit soort zaken te doen. Het woord publireportage is hier al enkele keren gevallen. We kunnen dit niet anders bestempelen. De regels van het Mediadecreet zijn duidelijk, maar de redactionele onafhankelijkheid mag niet worden aangetast en de aandacht voor het product mag niet overmatig zijn. De vraag is, als je iets laat zien, of het dan zonder de minste twijfel over aandacht voor een product gaat.

De VRM zegt dat aan alle vereisten is voldaan, dat er geen problemen zijn. Dat moeten we toch ernstig in twijfel trekken. We spreken hier over product placement. Maar wordt de kijker daar voldoende op gewezen? Dat is de vraag. Weet de kijker dat het gaat om een publireportage? Dat is niet duidelijk.

Dan de kwestie van de redactionele onafhankelijkheid. Wij weten wel dat het een product is van Sputnik, maar voor de mensen is het de VRT die een promotie voert voor bepaalde bieren. Dat onderscheid moet zeker worden gemaakt. Vandaag blijkt dat dit niet het geval is.

De woordvoerder van de VRT heeft in de pers gezegd dat de filmploeg van Tournée Générale naar de brouwerij gaat die het meest betaalt. Ze selecteren tien brouwerijen, en wie het meest betaalt, krijgt de filmploeg op bezoek. We kunnen zeggen dat niet wij, maar de brouwers dit moeten bepalen met de prijs die ze betalen, maar het is een vorm van willekeur dat de VRT die brouwer of dat product in beeld brengt. Er moeten lijnen worden getrokken. Of dat via het Mediadecreet of de beheersovereenkomst moet gaan, één zaak is duidelijk, er moeten grenzen worden getrokken en de VRT moet weten binnen welk kader ze dit soort publireportages kan maken.

De heer Philippe De Coene: Minister, collega's, als je dit bekijkt vanuit het oogpunt van de kijker, denk ik dat er niemand is die zich ervan bewust is dat de in beeld gebrachte merken betaald hebben. Eigenlijk word je als kijker op het verkeerde been gezet.

We kunnen dit ook bekijken vanuit het oogpunt van de adverteerder. Ik mag dat hier zo zeggen, want de VRT verwijst zelf naar product placement. In de definitie van 'productplaatsing' in het Mediadecreet staat als dertigste bepaling: "elke vorm van audiovisuele commerciële communicatie". Men zegt met andere woorden zelf dat het om een commerciële activiteit gaat.

Ik bekijk dit nu even als gewezen reclamemaker. Het is een vrijwel perfecte vorm van reclame, want niemand heeft door dat het reclame is. Het is de meest penetrerende vorm van reclame. Het is een fenomeen dat bekend is. U kunt het een publireportage noemen, maar zelfs dat is een inferieure vorm van reclame. De meest perfecte vorm van reclame is een soort getuigenis: die worden 'testimonials' genoemd. Het is de meest perfecte vorm van reclame omdat zo goed als niemand het onderscheid kan maken tussen een betaalde en een niet-betaalde vorm van reclame.

Minister, collega's, daags nadien hoorde ik de uitleg van de woordvoerder van de VRT. Ik heb niet de gewoonte om me daarover uit te spreken, maar om het met een woordspeling te zeggen: het was echt om Verdoodt te vallen. De uitleg was dat er geen beïnvloeding van de redactie is omdat die zelf kiest, maar toen kwam het tweede deel, namelijk dat men kiest in functie van wie betaald heeft. In mensentaal is dit: je bepaalt niet met je geld of je er op komt, maar wel of je er niet op komt. Het is dus een omgekeerde vorm van beïnvloeding. Ik heb het gevoel dat dit een hybride vorm is van de discipline 'redactionele autonomie onder betaling'. Dat is de nieuwe discipline die bij dezen is uitgevonden.

Ik heb ook de uitleg van de VRM gehoord. Dat de VRM en de woordvoerder elkaar tegenspreken, vind ik op zich niet erg, want dat bewijst dat er tussen de beoordeling van de VRM en, in de hoedanigheid van het voorzitterschap, de mening van de voorzitter onafhankelijkheid bestaat.

Ik ben het niet zeker, maar als ik de antwoorden analyseer, heb ik de indruk dat dit niet ten gronde werd voorgelegd of werd beoordeeld door de VRM, dat er iets is geweest zoals het altijd gebeurt. Eerst is er een screening en op basis van een screening zegt men dat het al dan niet doorgaat, maar dit werd niet eerst ten gronde beoordeeld door de kamer.

Ik ben geen jurist, maar van twee dingen één. Ofwel is dit een niet-toelaatbare vorm van productplaatsing als je de vier voorwaarden bekijkt die cumulatief moeten worden gehanteerd bij het al dan niet kunnen toelaten van productplaatsing. Ofwel, indien alsnog zou blijken dat

het wel kan, moeten we de wetgeving verstrakken – ik verschil hierover dus van mening met de heer Decaluwe.

Ik wil hier voorzichtig in blijven, maar ik weet één ding. Destijds was ik vanuit de uitvoerende macht betrokken bij de totstandkoming van het Mediadecreet. Ik herinner me dat het niet gemakkelijk was om de brug te overschrijden om productplaatsing toe te staan op de openbare omroep. We hebben er heel lang over gediscussieerd of we dat zouden doen, maar het is nooit de bedoeling geweest om dergelijke activiteiten mogelijk te maken. Op zijn minst is het nooit de intentie van de decreetgever geweest om in dit scenario te belanden.

Het voordeel van het feit dat dit bekend is geraakt, is dat er inderdaad grenzen worden getrokken. Of we dat nu via de beheersovereenkomst of op een andere manier doen, er moet een grens worden getrokken. Laten we even aannemen dat het niet over bieren gaat, maar over auto's en dat er auto's getest worden, maar enkel auto's waarvan het automerk bereid is om een 'fee' te betalen, al dan niet via de federatie van autoconstructeurs. Dat zou heel raar zijn.

Er is ook de heel dunne lijn van wat men nog kan zeggen als men betaald werd. Neem biermerk 'biep'. Als een brouwer en betekenisvolle som ophoest, in dit geval iets meer of minder dan 7500 euro, want ook dat is niet duidelijk, dan gaat die brouwer er toch van uit dat hij zich niet – excuseer me voor de uitdrukking – te kakken laat zetten in het programma. Die brouwer gaat ervan uit dat er een zekere goodwill aan de dag wordt gelegd, niet alleen door in het programma te komen, maar door er op een sympathieke manier in te komen.

Ik heb dit weekend toevallig de boekjes bekeken, de spin-offs die van het programma gemaakt zijn. Ik vind het trouwens een sympathiek programma, sympathieke makers en een sympathiek busje van Volkswagen waar iedereen nu op flipt. Ik vind dat allemaal schitterend, maar de boeken zijn uiteindelijk de gedrukte vorm van het programma en ze zijn opnieuw een heel slim gemaakte folder, een heel toffe folder die aangenaam om lezen is, maar de kopers betalen dus nogmaals om te lezen waar mensen al voor betaald hebben en dat is heel vreemd.

We verwachten van geen enkele redactie, noch van een commerciële omroep, noch van een openbare omroep, dat die wordt beïnvloed door commerciële activiteiten. Vooral van een openbare omroep verwacht men niet dat de grens tussen redactie en commercie ook maar zou vervagen. Dat is het onderscheid met een openbare omroep. Dat wou ik toch even meedelen, namens mijn fractie. Minister, het moet mogelijk zijn om richtsnoeren te creëren ter zake. Bent u bereid dat te doen?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, geachte leden, om op deze vragen te antwoorden, heb ik uiteraard contact opgenomen met de VRT, en ook met de VRM. Ik heb zelf ook al een korte publieke reactie gegeven, op de dag zelf. Ik heb gezegd dat ik daar vragen bij stelde en dat ik me daarover zou informeren. Ik wil de leden een zo goed en zo volledig mogelijk antwoord geven.

Volgens de letter van de wet mag dit dan misschien wel oké zijn, een stelling waarop ik straks uitvoeriger zal ingaan, maar ik wil meteen ook heel duidelijk stellen dat ik heel goed de commotie begrijp die hierover is ontstaan. Van een informatief programma van een publieke omroep verwacht de kijker niet dat diegene over wie wordt geïnformeerd, moet betalen om aan bod te komen. De kijker verwacht dat het programma die bieren aanprijst die de makers de beste vinden, en niet alleen die bieren die de redactie in zijn genre oké vindt én waarvan de brouwers bereid zijn diep in de buidel te tasten. Ik sluit me aan bij de parlementsleden: daardoor ontstaat minstens de perceptie dat de redactionele autonomie toch wel relatief is. Dat is nefast voor de geloofwaardigheid van een programma dat mensen bekijken als een informatief programma van de publieke omroep. Die geloofwaardigheid, los van commerciële belangen, vind ik van cruciaal belang voor een publieke omroep. Een geloofwaardigheid van 100 procent moet in het DNA van de VRT zitten. In de toekomst moeten we soortgelijke accidenten inderdaad vermijden.

Over de vraag hoe we dat nu het best doen, wil ik me nog niet uitspreken. Ik vind inderdaad dat we dit mee in overweging moeten nemen in de dialoog naar aanleiding van de beheersovereenkomst. Dit sluit ook volledig aan bij mijn visienota, waarin ik heel duidelijk heb gesteld te vinden dat de VRT nog veel meer aandacht zou moeten besteden aan procedures om de kwaliteit te handhaven en bewaken. We hebben daarover de voorbije dagen uitgebreide gesprekken gehad met diverse mensen van de VRT. Ik kan u meedelen dat de omroep ondertussen ook heeft laten weten te beseffen dat het belangrijk is om voor 100 procent geloofwaardig te zijn. De VRT wil daarom haar criteria met betrekking tot productplaatsing verfijnen en daarover ook transparanter communiceren. Het is belangrijk dat de VRT nu dit standpunt inneemt en hier duidelijk aan wil werken in de toekomst.

Volledigheidshalve en in het licht van de gestelde vragen wil ik ook rapporteren over de manier waarop het incident zelf moet worden bekeken, volgens de letter van de wet, en met alle randbemerkingen die ter zake zijn gedaan. De huidige beheersovereenkomst voorziet in een gemengde financiering van de VRT. Naast de overheidsfinanciering haalt de VRT inkomsten uit een aantal bronnen. Er zijn de inkomsten uit commerciële communicatie, waaronder radioreclame en radio- en televisiesponsoring, andere vormen van commerciële communicatie, zoals banners op sites, boodschappen van algemeen nut en productplaatsing. Er zijn de inkomsten uit de exploitatie van haar openbaar aanbod, te weten de overeenkomsten met de distributeurs. Er zijn de inkomsten uit afgeleiden van het VRT-aanbod. Dat zijn de zogenaamde line extensions. Dan zijn er nog de andere inkomsten, zoals inkomsten uit de verhuur van studio's of de verkoop van uitzendrechten.

De VRT stelt bij dezen nog het volgende: “Bij de realisatie van Tournée Générale werd gebruik gemaakt van productplaatsing, op de manier zoals in het Mediadecreet (...) wordt omschreven. Met volledig behoud van de redactionele autonomie. Deze autonomie werd ook in de contracten tussen de VRT en de commerciële partners herbevestigd. Met vermelding van het PP-logo aan het begin en einde van elk programma, conform de regels die daar over gelden. Volgens het Mediadecreet mag een programma tot 100 procent via productplaatsing worden bekostigd. De VRT heeft voor zichzelf het kader strenger gemaakt. Maximaal mag 40 procent van een programmabudget door een commerciële partner worden ingebracht. In de realiteit is bij de meeste PP-programma's de commerciële inbreng rond de 10 procent. Tournée Générale is een productie van Sputnik TV voor Eén. Het volledige programmabudget (inbreng VRT + inbreng institutionele partners + inbreng commerciële partners) staat ten dienste van de realisatie van de Sputnik-programmamakers.”

De VRM meldt me het volgende: “Er werden door VRT 2 reeksen uitgezonden van het programma ‘Tournée Generale’, een programma rond het thema ‘bier’. Reeks 1 (10 afleveringen) liep van 16 juni 2009 tot 18 augustus 2009 (...). Op het moment van de uitzending van deze eerste reeks was er nog geen decretale regeling omtrent de mogelijkheid tot het verwerken van productplaatsing in programma's. Dit was wel het geval op het ogenblik van de uitzending van de tweede reeks, na de inwerkingtreding van het decreet van 27 maart 2009 betreffende de radio-omroep en televisie (...). Reeks 2 (...) liep van 19 januari 2011 tot 23 maart 2011 (...). Alle afleveringen van de tweede reeks werden door de VRT aangeduid als een programma waarin productplaatsing aanwezig is (...) en dit door het tonen van specifiek logo, zoals vastgelegd bij besluit (...) van de Vlaamse Regering bij het begin en het einde ervan.

De VRT voegt naast de uitzending van dit specifieke logo in programma's die productplaatsing bevatten ook de mededeling ‘meer info: tt 260’, een doorverwijzing naar de eigen teletekstpagina waarop informatie over de betekenis van het logo te vinden is. De VRT doet dit dus ook met dit programma.

Het vertonen van deze bijkomende boodschap is gebaseerd op artikel 4, 1° van het voormeld besluit van 10 september 2009 dat de uitzending ervan gedurende 3 maanden als een mogelijke optie voor de omroepen vastlegde om de kijker verder te informeren over de betekenis van het logo in kwestie. Deze periode van 3 maanden liep van 1 november 2010 tot

31 januari 2011. De VRT opteert er dus voor om deze bijkomende boodschap ook na het aflopen van deze periode van 3 maanden en tot op heden (...) uit te zenden.

Productplaatsing is een vorm van commerciële communicatie en wordt door het Mediadecreet als volgt gedefinieerd 'productplaatsing: elke vorm van audiovisuele commerciële communicatie die bestaat in het opnemen van of het verwijzen naar een product of dienst of een desbetreffend handelsmerk binnen het kader van een televisieprogramma'. Commerciële communicatie wordt in het Mediadecreet als volgt gedefinieerd: 'beelden of geluiden die dienen om rechtstreeks of onrechtstreeks de goederen, de diensten of het imago van een natuurlijke persoon of rechtspersoon die een economische activiteit verricht, te promoten. Dergelijke beelden of geluiden vergezellen of maken deel uit van een programma, tegen betaling of een soortgelijke vergoeding of voor zelfpromotie. Vormen van commerciële communicatie zijn onder meer reclame, sponsoring, telewinkelen en productplaatsing'. Er is in deze definitie dus ook sprake van de specifieke bedoeling ter promotie, rechtstreeks of onrechtstreeks, van economische goederen, diensten of een imago. Wanneer goederen, diensten, logo's of handelsmerken in beeld zouden komen zonder dat er sprake is van de intentie tot promotie, bijvoorbeeld bij opnamen in het straatbeeld of bij verslaggeving van een staking in een bedrijf of grootwarenhuis, is er ook geen sprake van commerciële communicatie of productplaatsing.

Productplaatsing is conform het Mediadecreet toegestaan, zowel tegen betaling – voor alle televisiediensten, ook voor VRT behoudens voor wat kinderprogramma's betreft – als tegen gratis levering van goederen of diensten, zoals productiehulp en prijzen – behoudens voor wat de kinderprogramma's op de VRT-televisie betreft. Artikel 99 van het Mediadecreet bepaalt: 'Productplaatsing is toegestaan ten aanzien van: 1° het opnemen of het verwijzen naar een product of dienst of een desbetreffend handelsmerk tegen betaling. In voorkomend geval is productplaatsing enkel toegestaan in (televisie)films, series, sportprogramma's en lichte amusementsprogramma's, met uitzondering van kinderprogramma's; 2° goederen of diensten die gratis worden geleverd, zoals productiehulp en prijzen, met het oog op de opname ervan in een programma. In voorkomend geval is productplaatsing toegestaan in alle soorten programma's, behoudens in alle kinderprogramma's van de openbare omroeporganisatie (...). De Vlaamse Regering kan dit verbod uitbreiden tot de kinderprogramma's van de andere omroeporganisaties.'

Betaling van een geldsom voor het opnemen of verwijzen naar een product of dienst of een handelsmerk in een televisieprogramma van VRT is dus decretaal mogelijk voor zover het televisiefilms, series, sportprogramma's en lichte amusementsprogramma's betreft. De programmareeks 'Tournée Générale' kan volgens de VRM worden beschouwd als behorend tot de categorie series en inhoudelijk ook mogelijk tot de lichte amusementsprogramma's.

Programma's die productplaatsing bevatten, moeten wel voldoen aan 4 voorwaarden: 1° de inhoud en, in geval van lineaire uitzendingen, de programmering ervan, worden nooit dusdanig beïnvloed dat de verantwoordelijkheid en de redactionele onafhankelijkheid van de omroeporganisatie worden aangetast; 2° ze sporen niet rechtstreeks aan tot aankoop of huur van goederen of diensten, in het bijzonder door die producten of diensten specifiek aan te prijzen; 3° het product of de dienst in kwestie krijgt geen overmatige aandacht; 4° als het programma in kwestie is geproduceerd of besteld door de omroeporganisatie zelf of door een aan hem verbonden onderneming, worden de kijkers duidelijk gewezen op de aanwezigheid van productplaatsing. Het programma in kwestie wordt in het begin en op het einde ervan, en als het na een reclamepauze wordt hervat, op passende wijze als zodanig aangeduid om verwarring bij de kijkers te voorkomen. (...) Wat de vierde voorwaarde betreft, werden bij de gemonitorde afleveringen van de tweede reeks aan het begin en op het einde van het programma door VRT aangeduid als programma met aanwezigheid van productplaatsing."

Zo luidt de reactie van de VRM. Ik citeer nog steeds uit de reactie van de VRM.

“Op basis van de bekeken uitzendingen werden ook geen overtredingen vastgesteld tegen de overige drie voorwaarden. De Regulator heeft zich hiervoor – zoals dit ook het geval is voor alle overige monitoringonderzoeken – gebaseerd op de schermcontrole en de mogelijke invloed of impact van de getoonde beelden op de televisiekijker. Door de betaling van geldsommen door brouwerijen wiens producten in de uitzendingen voorkomen, is er onrechtstreeks steeds sprake van een beïnvloeding van de inhoud van het programma. Dit volstaat volgens de VRM evenwel niet om een inbreuk vast te stellen vermits er sprake dient te zijn van een dusdanige beïnvloeding dat de verantwoordelijkheid en de redactionele onafhankelijkheid van de omroeporganisatie worden aangetast. Dit blijkt volgens de VRM niet uit de gemonitorde uitzendingen en de garantie van de redactionele onafhankelijkheid wordt door de VRT ook expliciet bevestigd in de persberichtgeving. Aangezien het algemene thema van de programmareeks het bier en diverse biermerken betreft is er volgens de VRM steeds sprake van aandacht voor een commercieel product. De aanwezigheid van aandacht voor een specifiek biermerk is echter niet voldoende om te spreken van een overtreding van de betrokken bepaling, de aandacht dient overmatig te worden bevonden. Elke aflevering duurt ongeveer 30 minuten en wordt opgehangen aan meerdere onderwerpen. Naast het proeven van biermerken in brouwerijen zijn er ook andere onderwerpen zoals culinaire items (biergebruik in keuken en gastronomische combinaties), bezoek aan grondstofproducenten (boeren en kwekers), academische uiteenzettingen, bezoek aan bijzondere cafés, bezoek aan een bierwinkel, (...).

Er is in de afzonderlijke afleveringen volgens de VRM geen sprake van een exclusieve aandacht voor één bepaald biermerk of de producten van één welbepaalde producent. Bij het besteden van aandacht aan de producten van een bezochte brouwerij is de specifieke aandacht voor en het proeven van het product zelf steeds wel een onderdeel van het geheel en moet rekening worden gehouden met de proportionaliteit en balans ervan in relatie tot de overige inhoud van het programmaonderdeel.

Rekening houdend met het programmagegeven kan volgens de VRM op basis van de gemonitorde uitzendingen niet worden geconcludeerd dat er overmatige aandacht wordt besteed aan een ‘product in kwestie’.

Er is sprake van verdeling van de aandacht door de specifieke redactionele aanpak.

Heeft het programma het karakter van een publireportage? Conform het Mediadecreet kunnen enkel regionale en private lineaire televisieomroeporganisaties publireportages uitzenden. VRT mag dus geen publireportages (...) uitzenden. Door de gemengde redactionele inhoud waardoor de aandacht voor het (eind)product in kwestie telkens slechts een onderdeel is van het programmageheel, komt de VRM niet tot de conclusie dat het programma overkomt als een publireportage – of als een langgerekte reclamespot (...).

Publireportages zijn een vorm van reclame en het begrip reclame wordt als volgt in het Mediadecreet gedefinieerd: ‘... reclame: de audiovisuele of auditieve boodschap van een publieke of particuliere onderneming of natuurlijke persoon – in welke vorm dan ook – over de uitoefening van een commerciële, industriële, ambachtelijke activiteit of van een beroep, ter bevordering van de levering tegen betaling van goederen of diensten, met inbegrip van onroerende goederen, rechten en verplichtingen, die tegen betaling of soortgelijke vergoeding dan wel voor zelfpromotie in een lineaire omroepdienst wordt uitgezonden’.

Reclame en publireportages moeten technisch gezien worden afgescheiden van de rest van de programma’s in specifiek daartoe bestemde blokken. Private televisieomroeporganisaties stellen zendtijd ter beschikking van adverteerders en worden hiervoor betaald of (...) vergoed. Dit is niet het geval bij Tournée Générale. In het geval van Tournée Générale is er sprake van betaling – in ruil voor productplaatsing – aan het productiehuis dat het programma aanmaakt, waardoor het productiehuis over een groter productiebudget en meer mogelijkheden kan beschikken.

De VRT maakt gebruik van de decretale mogelijkheid tot het opnemen in een programma van productplaatsing tegen betaling (...). De promotionele bedoelingen van de brouwerijen die tegen betaling in het programma aan bod komen, verhinderen dit niet. Er werden door de VRM geen inbreuken vastgesteld op de vier voorwaarden waarbinnen productplaatsing door het Mediadecreet wordt mogelijk gemaakt (...). De VRM komt ook niet tot de conclusie dat het programma een publireportage betreft.

Het Mediadecreet noch de huidige beheersovereenkomst – en dat is toch belangrijk, collega's – “met de VRT omvatten beperkingen om van dergelijke mogelijkheid van programmafinanciering via productplaatsing gebruik te maken, zolang de voorwaarden inzake productplaatsing worden nageleefd. Naar ‘de letter van de wet’ is er volgens de VRM dus geen formele overtreding.”

Ik geef het antwoord van de VRT op de feitelijke vragen. “Tournée Générale is een productie van Sputnik TV voor één. Het volledige programmabudget (inbreng VRT + inbreng institutionele partners + inbreng commerciële partners) staat ten dienste van de realisatie van de Sputnik-programmamakers. Dit is de verdeling van het programmabudget van Tournée Générale over de verschillende partners: inbreng VRT: 55,6 %, inbreng institutionele partners: 15,3 %, inbreng commerciële partners: 29,1 %. Dat laatste getal is opgebouwd uit: Federatie van de Belgische Brouwers 22,8 %; 3 grotere brouwerijen: 6,3 %. De belangrijkste commerciële partner voor Tournée Générale is de Federatie van de Belgische brouwers, die de hele sector vertegenwoordigt en die één geldbedrag (22,8 %) heeft overgemaakt. Welke bedragen de afzonderlijke brouwerijen al dan niet met de federatie zijn overeengekomen, is blijkbaar niet bekend bij de VRT. Alleen drie grotere brouwerijen hebben een aparte overeenkomst voor productplaatsing met de VRT.”

Dat is misschien wel een antwoord op uw vraag, mijnheer Decaluwe. Heeft iedereen moeten betalen? Heeft iedereen hetzelfde moeten betalen? Daarvoor moeten we misschien te rade gaan bij de Federatie van de Belgische Brouwers.

Is deze vorm van product placement conform de bepalingen in het programmacharter? De VRT stelt hierover het volgende: “Pagina's 8 en 9 van het programmacharter van de VRT bepalen dat, net als in het Mediadecreet, bij samenwerking met commerciële partners voor programma's de redactionele onafhankelijkheid en integriteit van de programmamaker te allen tijde gegarandeerd moet blijven. Bij Tournée Générale was dit volgens de VRT het geval.

Productiehuis Sputnik TV heeft, na research en prospectie, aan de Federatie van de Belgische Brouwers voorgelegd welke brouwerijen zij inhoudelijk interessant vonden voor hun programmaconcept. Die brouwerijen zijn in functie van een goed verhaal – bepaald door de programmamakers – en van het inhoudelijke totaalconcept (de Route van de Smaak) gekozen. De federatie heeft daarop de nodige afspraken gemaakt om de financiering langs haar kant rond te krijgen. Daarnaast zijn er enkele grotere brouwerijen en institutionele partners waarmee rechtstreeks afspraken tussen de producent en de partner zijn gemaakt.

Opnieuw gebeurde dit volgens de VRT vanuit een inhoudelijke redactionele insteek. Een van deze institutionele partners was interessant omdat het op een bepaald moment in de reeks over foodpairing tussen kaas en bier gaat.” Hiermee wou men het cliché doorbreken dat kaas samengaat met rode wijn.

“Kort samengevat bepaalde de redactie steeds de agenda. Zo was een grote brouwerij bijvoorbeeld vragende partij voor een item rond een van hun zwaardere bieren. De redactie heeft dit geweigerd en beslist om een item te maken rond een fruitbier van een andere, kleinere brouwerij, omdat dit een inhoudelijk relevant verhaal was in de aflevering over zuur versus zoet in de kriekbieren.

In die aflevering komen overigens meer dan dertien kriekbieren aan bod en dus niet alleen die van de betalende partner, nog een bewijs van redactionele onafhankelijkheid. Ook met andere

sponsorende bedrijven heeft de redactie altijd autonoom beslist over de verhaallijn, ook al hadden de brouwerijen in kwestie dat volgens de VRT soms liever anders gezien. Er zijn ook geïnteresseerde brouwerijen geweigerd omdat ze inhoudelijk niet interessant waren of omdat ze niet pasten in het concept van de Route van de Smaak of in het thema van een bepaalde aflevering. In dat geval kwamen ze niet in aanmerking voor een deelname in de financiering.

Voor alle programma's van de VRT geldt de redactionele autonomie'', zo stelt de VRT. Er is dus geen enkel programma waarvan de programma-inhoud bepaald wordt door de financieringen. Het is steeds de redactie die de inhoud bepaalt. Er zijn wel nog programma's met financiering uit product placement.

Collega's, ik heb geprobeerd jullie de informatie te geven die de VRM heeft verstrekt. Dat is het standpunt van de CEO van de VRM. De kamer heeft daarover geen enkele uitspraak moeten doen, omdat er geen klacht is ingediend.

Ik heb jullie de feitelijke informatie gegeven die ik van de VRT heb gekregen. Ik heb in het begin mijn persoonlijke mening gegeven. In het kader van de beheersovereenkomst moeten we samen kijken hoe de VRT die perceptie van onbetrouwbaarheid of geen volledige betrouwbaarheid kan vermijden.

De voorzitter: Dank u wel voor het uitgebreide antwoord, minister.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Dank u wel, minister. U hebt dat heel goed uitgelegd. Ik heb de verkeerde stiel gekozen: ik had jurist moeten worden. Ik vind het fantastisch hoe dat kan, als een skiër die de reuzenslalom doet. De uitleg van de VRM haalt bijwijlen het niveau van stand-upcomedy.

Het is een voorbeeld van het verschil tussen de geest en de letter van de wet. Kamerbreed in deze vergadering deelt men de mening dat er grenzen zijn aan product placement. Het verhaal over de redactionele autonomie kunnen we niet checken, maar ik heb er mijn twijfels bij. Ik ga me niet verliezen in juridische argumenten.

Ik vraag dat bij de opmaak van de beheersovereenkomst u in de eerste plaats, minister, en de collega's, als we dan toch elementen van het Mediadecreet wijzigen, nadenken over een beperkende regeling. Ik zou nog kunnen aannemen dat er een overeenkomst wordt gemaakt met een federatie van bierbrouwers of van salamiproducenten. Dan is het probleem dat de transparantie vaak zoek is: goed, tot daaraan toe. Maar daarbij komt het verhaal dat drie grote brouwers rechtstreeks hebben bijgedragen.

Ik kan er niet goed mee om. De geloofwaardigheid van de VRT is echt wel geschonden, daar blijf ik bij. Dat aandeel van die commerciële partners is misschien maar 29,6 procent, maar al is het 10 procent, er blijft een verschil. Als Witse een Lexus gebruikt om zich te verplaatsen, heeft dat geen essentiële relatie met de inhoud en de verhaallijn. Ik ben even niet de jurist, maar de tv-kijker. Het bier heeft te maken met de inhoud van het programma. Dat is het punt.

De grens is overschreden van wat product placement als bedoeling decretaal in zich draagt. De geest van de wet komt niet overeen met de toepassing. Dat kan niet. Er zijn nog voorbeelden van producten waarbij er met een federatie is gewerkt. Maar dit gaat over bieren! De VRT rijdt de kantjes af van de commerciële dingen en dat komt haar geloofwaardigheid – voor de zoveelste keer, sorry – niet ten goede.

De heer Bart Tommelein: Ik vind dit hallucinant. Mijn euro valt. Heel die uitleg leert mij hoe de openbare omroep een programma kan financieren. Het gaat grotendeels via dat productiehuis. Dat vind je dus niet in de inkomsten van de VRT terug. Nu kan ik alles op een rijtje zetten. Wij zijn altijd bezig over de inkomsten van de openbare omroep: de dotatie, de advertentie-inkomsten, de line extensions enzovoort. Dat geeft dan ongeveer zoveel euro. Maar blijkbaar halen zij nog heel wat middelen uit de markt, op een manier die heel dubbelzinnig is. Dat moeten we er in feite nog bijtellen!

In dit geval komen we tot de ontstellende situatie dat die brouwersfederatie al betaald heeft om het bier te promoten. Drie grote brouwerijen hebben al eens betaald. Dat komt allemaal niet in de boeken van de VRT, maar van dat productiehuis. Dan gaan ze nog eens langs bij die verschillende brouwerijen en als je niet betaalt, kom je er niet in. Dit is geen discussie meer over product placement: dit is een publireportage, waarvoor betaald is!

Ik weet niet hoe de VRM soms te werk gaat. Ik heb een voorbeeld van juni 2010. De VMMA heeft een boete van 5000 euro gekregen voor een reportage over de winkel Sissy-Boy op de jongerenzender JIM. Dat was in het lifestyle- en modemagazine Spotlight. Men is eens in de places to be geweest. Die winkel heeft niets betaald. Daarop heeft de VRM beslist dat er reclame was gemaakt voor die winkel en dat dat niet kon. Als je dat vergelijkt met wat nu gebeurt, kan dat toch niet.

Ik hoor dat er geen klacht is ingediend. Ik heb eens overlegd met de heer Decaluwe. Wij voelen ons bedot! Veel Vlaamse kijkers voelen zich ook bedot. Omdat de Vlaamse individuele kijker dat misschien niet zal doen, nemen wij onze verantwoordelijkheid op en dienen we klacht in bij de VRM. Wij als parlementsleden vinden dat de bevolking bedot is en dat wij persoonlijk bedot zijn. De VRM moet dan geen theoretische benadering geven, maar ze mag ons dan eens de juiste uitleg geven. Er volgt zeker een klacht, want ik vind dit absoluut niet kunnen.

Dit is niet het eerste incident. Er is de discussie over de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten geweest. Nu zijn het de brouwers. Er is ook al Vlaanderen Vakantieland geweest. Klap op de vuurpijl was de discussie over Starbucks, de grote multinational, waar ze zelfs gratis en voor niks reclame voor gemaakt hebben. Ze halen langs alle kanten geld uit de markt en als er geld moet en kan worden gemaakt, dan laten ze het gewoon liggen.

Er moet meer duidelijkheid komen. Of er een verstrenging van de wetgeving komen, daar spreek ik me niet over uit. Ik heb daarnet gezegd dat het voor mij niet hoeft. De problematiek is vooral dat de openbare omroep zich gedraagt als een commerciële winkel. Ze willen hetzelfde doen als de commerciële bedrijven en ze lopen over de grens.

Minister, ik vind dat u zich zeer duidelijk moet distantiëren. U doet het voorzichtig, wat ik voor een deel kan begrijpen. Wij zijn heftiger – de heer Decaluwe omdat het zijn karakter is, ik omdat ik in de oppositie zit.

Een brik melk in een aflevering van Thuis is product placement. Daar moeten we niet over discussiëren. Er doen echter nog hallucinante verhalen de ronde. De Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat zou flinke bedragen betalen om in fictiereeksen of in Thuis heel performant de taak en de rol van een notaris te brengen. Als ze niet meer betalen, wordt de notaris uit het script geschreven.

Ik heb het al gezegd: mijn euro valt. De VRT beschikt als openbare omroep over veel middelen. Ik ben hier ook om ervoor te zorgen dat de private initiatiefnemers de advertentiemarkt op een correcte manier kunnen benaderen.

Dit gaat er ver over. Bij deze wordt door kijker Tommelein en kijker Decaluwe een klacht ingediend bij de VRM.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, ik ben zeer tevreden met uw antwoord. Ik bedoel dan wel degelijk het antwoord van de minister en niet de citaten van anderen die in het antwoord vervat zijn.

Minister, ik ben blij dat u een dergelijke manier van werken veroordeelt. Ik hoop dat u woord houdt en dat u dit meeneemt naar de onderhandelingen voor de beheersovereenkomst, want een openbare omroep moet eigenlijk boven elke verdenking van commercialiteit staan, moet onbesproken zijn en in dit geval is dat niet zo.

Ik ben heel blij dat het antwoord van de VRM van de CEO is, want als het het antwoord van de Algemene Kamer zou zijn, dan zou ik mij stilaan vragen beginnen te stellen over de competentie van de mensen die eigenlijk recht moeten spreken over de mediasector. We mogen niet vergeten dat de VRM een soort rechtbank is voor de mediasector. Als er dergelijke redeneringen worden opgebouwd, dan heb ik daar mijn vragen bij.

De heer Caron heeft het gehad over de letter en de geest van de wet. De wet wordt in deze verkeerd geïnterpreteerd. In de weinige cursussen recht die ik heb gehad, heb ik altijd geleerd dat wat bij de toelichting en bij de bespreking van een voorstel of een ontwerp van decreet wordt gezegd, ook moet worden meegenomen in de interpretatie van de regels. Ik denk dat de regel van product placement redelijk is omschreven door de commissie Media van het Vlaams Parlement.

Het antwoord is dus weinigzeggend en ik ben blij dat het van de CEO komt en niet van de Algemene Kamer.

Moeten we het onderdeel over product placement in het Mediadecreet aanpassen? Ik denk nog altijd van niet. Het is niet omdat de CEO van de VRM zich vergist in de interpretatie van de regelgeving dat we ze moeten bijsturen. Het kan niet de bedoeling zijn om aan de VRM een limitatieve lijst met voorbeelden te geven van wat productplacement is. Ik hoop dat die mensen jurist genoeg zijn om de bedoeling van een decreet te lezen.

We moeten het ook niet aanpassen omdat de VRT over de schreef ging. De commerciële partners en de commerciële omroepen zijn blijkbaar niet over de schreef gegaan. Diegenen die wel over de schreef zijn gegaan, zijn beboet door de VRM.

Wat het antwoord van de VRT betreft: ofwel nemen ze ons voor een bende onnozelaars – wat mogelijk is –, ofwel zijn de mensen die dat antwoord hebben geschreven, volledig wereldvreemd. Met wat er met dat programma is gebeurd en met wat er in het verleden is gebeurd – of het nu decreettechnisch in orde is of niet –, voelt iedereen met een beetje gezond verstand toch aan dat dit een verkeerde manier van werken is. De kijker van de openbare omroep interpreteert dit als misleiding. Als er bij de VRT niemand is die dat aanvoelt, begin ik mij heel ernstig vragen te stellen over de kunde van de mensen bij de VRT die programmaschema's opstellen en programma's bestellen. Het kleinste kind voelt aan dat een dergelijke manier van werken onbetamelijk is.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, ik dank u voor uw uitvoerige en gedetailleerde antwoord. Het is lang geleden dat ik zoveel heb bijgeleerd over de manier waarop bepaalde mensen denken en dit ook op papier durven te zetten. Ik heb ook geleerd dat dat programma voor ongeveer een derde commercieel wordt gefinancierd. Het is niet onbelangrijk dat men dat eens weet.

Ik ben net zoals de heer Wienen opgelucht dat enkel de CEO een dergelijke interpretatie geeft. Wij hebben hier tijdens de vorige legislatuur inderdaad uitvoerig gedebatteerd over bepaalde definities. Alle collega's zeiden kamerbreed dat die memorie van toelichting evenwaardig is aan de wetgeving zelf, zeker wat betreft de interpretatie. De ministers Bourgeois en Peeters hebben daar toen meerdere keren op gewezen. Op dat vlak vind ik dat de wetgeving tot op vandaag vrij goed is, maar dat hij verkeerd wordt geïnterpreteerd, zeker in het licht van de wil van het parlement, zoals is gebleken uit de discussies over product placement, boodschappen van algemeen nut, enzovoort, en in het licht van de memorie van toelichting. De VRM zorgt voor rechtsonzekerheid met een dergelijke interpretatie.

Ik vind het ook betreurenswaardig dat de heer Sels al meteen grote reacties geeft in de pers. Je moet er altijd voor zorgen dat je ingedekt bent door je algemene kamer. Dat is vandaag niet het geval.

Ik stel nogmaals, na vroegere dossiers, het functioneren van de gedelegeerd bestuurder ter discussie. Dat zijn misschien zware uitlatingen, maar het is niet de eerste keer dat men uit de bocht gaat.

De VRM werkt met twee maten en twee gewichten. De heer Tommelein heeft daarnet het voorbeeld gegeven van die winkel. Ik volg de uitspraken en beslissingen ook een beetje en ik herhaal nog eens: een pancarte of een camion met 'Discovery' op is blijkbaar anders te interpreteren dan een pancarte van Belgacom bij een voetbalinterview. Blijkbaar kunnen die mannen alles uitleggen. Ik sta daar als niet-jurist naar te kijken. Als je zoiets voorlegt aan serieuze juristen, lachen ze je vierkant uit.

Ik zeg het nog eens: ook de VRM, die rechtspraak moet doen, is zijn geloofwaardigheid aan het verliezen, zeker gezien de discussies die wij hier voeren. Minister, zelfs uw verontwaardiging bewijst dat we dit niet willen. Wat is dat: "geen overmatige aandacht"? Voor mij, als niet-jurist, is dit "overmatige aandacht". Dat is zo simpel als het groot is. Men steekt zich weg achter de contracten. Maar, voorzitter, men heeft dat ook met 'De Smaak van De Keyser'. Ik begrijp dat. Als een provincie een financiële inspanning doet, moet je ook kunnen verantwoorden dat je de betere plaatsen van Limburg in beeld brengt. Dat is de logica zelf. Maar het is wel een inmenging in de inhoud van een programma. Of begrijp ik het allemaal niet meer goed? Met die bieren is dat hetzelfde. Als je hoort wat er achter de schermen gebeurt, dan is dat iets anders dan wat men officieel wil zeggen.

Met Vlaanderen Vakantieland is het nog iets anders. De kijker begrijpt dat er daar wel hier en daar een populaire reisbestemming van Thomas Cook tussen zal zitten. De mensen beseffen dat. Maar hier is het een vorm van volksbedrog.

Minister, we zullen inderdaad eens een hartig woordje moeten praten met of een briefje sturen naar de heer Sels, opdat hij toch eens de memorie van toelichting en onze besprekingen leest. We zullen in de beheersovereenkomst het kader moeten aanwringen. De VRT zal natuurlijk zeggen dat wij haar in een dwangbuis willen stoppen. Maar ze blijven er de kantjes van lopen. Ik hou daar echt niet van. Als men de komende jaren op een constructieve manier met de hoofdaandeelhouder zal willen discuten, zullen ze aan de Reyerslaan van houding moeten veranderen. Ik voorspel dat we anders het ene probleem na het andere krijgen.

Minister, het probleem zal des te groter zijn omdat we vanaf 1 juni of 1 juli 2012 met drie grote spelers zullen werken. Dat zal het medialandschap fundamenteel veranderen, zeker als het op de gevoeligheden aankomt.

Mijnheer Tommelein, wij zullen vanzelfsprekend een klacht indienen. We zullen daarbij juridisch creatief moeten zijn, want dat kan maar binnen de veertien dagen na het uitzenden van het programma. Dat is ondertussen al voorbij. Voor Net Gemist is het binnen de zeven dagen. Maar als het bij Ooit Gemist komt, kunnen we het op een juridisch creatieve manier binnen de veertien dagen indienen. Dat is een even grote juridische interpretatie als die van de VRM. Mijnheer Tommelein, bij die brief kunnen we alle bijlagen en besprekingen voegen.

Minister, de VRM blijft een probleem voor de geloofwaardigheid van het medialandschap. Ze lokken het zelf uit. Meer zal ik daarover niet zeggen.

De heer Wim Wienen: Laat mij weten wanneer ik de klacht mee moet ondertekenen.

De heer Philippe De Coene: Minister, ik heb ook gemerkt dat er in uw antwoord een duidelijk onderscheid te merken is tussen het gedeelte waarin u uw appreciatie geeft en de antwoorden die u hebt gemonitord van zowel de betrokken omroep als van iemand van de regulator – ik zal mij voorzichtig uitdrukken. De VRT zegt dat er sprake moet zijn van beïnvloeding, zodat de redactionele onafhankelijkheid van de omroeporganisatie wordt aangetast. Dat is er toch wel het bijzondere aan. Dit is een geval van autobeeïnvloeding. Het zijn geen externen die zorgen voor de beïnvloeding. Men beïnvloedt zichzelf door te stellen

dat als er niet wordt betaald, er iets niet gebeurt. Dat is een zeldzame vorm van beïnvloeding: de autobeeïnvloeding. Ik vind dat heel raar.

Minister, uw antwoord doet me aan iets anders denken. We hebben nu vernomen dat, door de gewijzigde relatie met een zeer voornaam productiehuis, de VRT zelf heeft aangekondigd briefings te zullen lanceren bij verschillende productiehuizen. De situatie is niet denkbeeldig dat na een briefing het ene productiehuis afkomt met een prijsvoorstel dat er gekomen is na een inbreng van een federatie of van mensen die in het programma aan bod zullen komen, terwijl een ander productiehuis het zonder die inbreng doet omdat het redactioneel volledig onafhankelijk wil zijn, los van elke beïnvloeding. Daardoor zou de prijs dan iets hoger kunnen liggen. En dan ontstaat er eigenlijk een soort oneerlijke concurrentie tussen productiehuizen. Dat moeten we toch vermijden.

Ik wil nog reageren op de collega's die een klacht willen indienen, of toch op een van de ondertekenaars. Indien de klacht zou leiden tot een behandeling ten gronde door de kamer, die een ander resultaat zou geven dan wat de CEO van het huis heeft gezegd, dan moet de CEO misschien de eer aan zichzelf houden. Ik weet niet in welke mate men de dominostenen wil zien vallen. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe. Gelach)*

Als ik de uitleg van, voornamelijk, de VRT hoor, heb ik het gevoel dat men daar zelf geen weg mee weet en dat daardoor de uitleg niet zo voldragen is. We moeten dan een fundamentele vraag stellen. Een openbare omroep met een grote autoriteit zou zich toch niet moeten bezighouden met het bijeenzoeken van een beetje sponsoring alhier en aldaar. De fundamentele vraag is waarom dat gebeurt. Als het antwoord is dat de omroep anders niet in staat is om kwalitatieve programma's te maken, zitten we misschien in een ander debat. Eigenlijk is de vraag waarom een openbare omroep met een groot bereik en een grote autoriteit zich zou moeten lenen tot dergelijke zaken. Ik vind dat raar. Misschien is het antwoord releverend en moet er op een ander vlak geredigeerd worden.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Ik zat hier niet tijdens de vorige legislatuur. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe)*

Als ik luister naar de uitleg van de VRM en de VRT, dan is het wel duidelijk dat de VRM het Mediadecreet toch wel anders interpreteert. We hebben de uitleg gehoord. Daardoor zouden, en ik zal me voorzichtig uitdrukken, misbruiken kunnen ontstaan, zoals in dit geval. Ik zou willen vragen te kijken naar de beheersovereenkomst. Als dat niet volstaat omdat die mannen bij de VRM de zaak verkeerd aanpakken en verkeerd interpreteren, moeten de zaken duidelijk gesteld worden.

Dit model vraagt om problemen bij de openbare omroep. Het gaat hier om bierproducten, brouwerijen. Het maakt niet uit hoeveel men betaalt en hoe die verhoudingen zijn. De belanghebbenden geven geld. Vroeg of laat krijgt men daar problemen mee. Ik denk dat de VRT dat pad zo snel mogelijk moet verlaten.

Er is nog een ander probleem. Het feit dat de VRT dit soort dingen doet met productiehuizen is een element om te zeggen dat er van alles aan het gebeuren is, zeker als men weet dat men bepaalde zaken niet kan verklaren. Er worden procenten gegeven, maar wat effectief betaald werd door de federatie, de individuele brouwers of andere mensen, dat is allemaal niet duidelijk. Men zou bijna kunnen zeggen dat er bij de VRT een zwarte kas is om dat soort zaken te doen. Dat roept toch wel vragen op. Ik pleit ervoor dat hiervan geen derde reeks wordt gemaakt, en zeker niet volgens dit businessmodel. Ik ben dan ook blij te horen dat men hier vragen stelt bij de toepassing van het Mediadecreet door de VRT en de VRM.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■